

MENINGEN MED KITING

**MASTEROPPGAVE I GRUNNSKOLEDIDAKTIKK
MED FORDYPNING I IDRETT, FRILUFTSLIV OG KROPPSØVING**

PÅL HUGO GRIMSTAD

2011

AVDELING FOR LÆRERUTDANNING OG INTERNASJONALE STUDIER

HØGSKOLEN I OSLO

Forord

Det å skrive masteroppgave har til tider vært stressende og bestått av mye vanskelig arbeid, men mest av alt har det vært en lærerik og interessant prosess. Grunnen til at jeg valgte å skrive om kiting, er at dette er en ung idrett som jeg har stor interesse for. Jeg hadde også lyst til å lære mer om alternative idretter, og forskjellen mellom disse og tradisjonell idrett. Siden jeg er utdannet kroppsøvlingslærer tenkte jeg også det ville være spennende og se om slike idretter eventuelt kunne være relevante å bruke i en skolesammenheng. Siden mye av litteraturen rundt slike idretter fokuserer mye på ungdomskultur, tenkte jeg at dette var et relevant tema med tanke på senere arbeid som lærer. For å understreke oppgavens hovedtema, som er kiting, starter jeg med et dikt om vind:

"The Hand of Vayu"

From sunshine to sea comes her divine birth,
And from birth to bitter end, she rules this earth,
From smooth and steady, and ever present,
To a swirling, raging, storm of resent,
She doesn't care what you have to say,
She will simply take your words away,
As she whispers through the grass and trees,
From screams of rage to a gentle breeze,
She tells you everything you need to know,
Through sleet and rain, and driving snow,
All you have to do is look and listen,
Feel your tears form, fall, and glisten,
She can bring life, death, and the best of the rest,
It's your mind, your heart, and your soul she tests,
Don't debate, don't hesitate, just listen and feel,
When she blows, it's time to play for real!

av Obadigadiah

Med disse ord ønsker jeg å rette en stor takk til de som har deltatt i studien, både de jeg intervjuet og de som var til stede på Haugastøl under feltarbeidet mitt.

En stor takk til min veileder, Kristin Walseth, 1.amanuensis i kroppsøving ved HiO, for gode tilbakemeldinger, konstruktiv kritikk og mye god hjelp.

En stor takk til Haugastøl Turistsenter og de som driver stedet, for transporthjelp, god mat, stor gjestfrihet, en fantastisk nyttårsaften og for at jeg fikk lov til å ha undersøkelsen min hos dem.

En stor takk til min bror, Per Emil Grimstad, som har lest igjennom oppgaven og hjulpet til med rettskrivning.

Ellers takk til alle som på en eller annen måte har bidratt til eller hjulpet meg med denne masteroppgaven.

Pål Hugo Grimstad

Oslo mai 2011

Sammendrag

I dagens samfunn florerer det en rekke begrep som betegner idretter som i mer eller mindre grad er ulike fra det vi kjenner som tradisjonell idrett. Wheaton (2004a) nevner ”extreme”, ”alternative”, ”lifestyle”, ”whiz”, ”action”, ”panic”, ”postmodern”, ”post-industrial” og ”new” sports. I tillegg til disse nevner Rinehart & Sydnor (2003) også ”X”, ”gravity” og ”adventure” sports. Disse uttrykkene inkluderer et bredt omfang av for det meste individuelle idrettsaktiviteter, fra etablerte idretter som surfing og skating, til nye idretter som har dukket opp, som B.A.S.E. jumping og kiting (Wheaton, 2004a). I følge Rinehart og Sydnor (2003) inkluderer begrepet alternative idretter et ekstremt bredt omfang av aktiviteter, så å si alt som ikke passer under den vestlige ”prestasjonsidrett” kategorien. Derfor har jeg i denne oppgaven brukt alternative idretter som et samlebegrep for alle disse kategoriene, som er ulike fra tradisjonell idrett. Temaet for oppgaven min er kiting og problemstillingen er ”hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting?” Jeg argumenterer for at kiting er en livsstilsidrett, som i følge Sky (2001) er mindre altomfattende enn begrepene alternativ idrett eller ny idrett. Det å være dedikert er i følge Wheaton (2004a) et kjennetegn hos utøvere i livsstilsidretter. Livsstilsidretter kjennetegnes ved lek, moro, frihet, image og egenverdi, men har også nærmet seg tradisjonell idrett, ved deltagelse for eksempel i OL og the X games (ibid).

For å prøve å finne ut hvilken mening dedikerte kitere finner i kiting har jeg brukt en kvalitativ tilnærming. Metoden jeg har brukt er deltagende observasjon, eller feltarbeid som ofte blir brukt synonymt (Fangen, 2004). Schatzman og Strauss (1973) nevner tre ulike former for lyttestrategier når man er ute i felten. Det ene er ren lyttestrategi, en annen strategi er uformell konversasjon og den siste strategien er mer strukturert intervjuing. Disse tre strategiene ble alle brukt under feltarbeidet mitt, som jeg hadde på Haugstøl Turistsenter 1000 moh. Jeg bodde fem døgn på Haugstøl sammen med flere kitere fra 27. desember 2010 til 2. januar 2011. Dette var en fulltids deltagende observasjon (Fangen, 2004) hvor jeg tilbrakte store deler av tiden min sammen med kiterne som bodde der i denne perioden, inkludert da de var ute og krita på dagen. I tillegg intervjuet jeg fem av deltagerne. Da undersøkelsen min var ferdig transkriberte jeg intervjuene og feltnotatene mine. Etter det foretok jeg det Kvale & Brinkmann (2009) kaller for meningsfortetting og meningskategorisering, og kom frem til syv kategorier som var med på å gi mening for deltagerne i studien min. Disse var natur, frihet, lek, konkurranse, status, image og det sosiale.

Meningskategoriene er diskutert i lys av Breiviks (1998) modell; Grunnleggende eksistensielle relasjoner i utøvelsen av ulike idretter. I analysen av dataene har jeg brukt Breiviks (1998) og Arnolds (1979) teoretiske perspektiver på mening.

Natur, frihet og lek, kan være med på å gi indre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller for indre verdi. Kategorien natur handler om opplevelser mellom meg (deltagerne) og naturen. Natur er en viktig del av kiting, og en av de mest fremtredende meningskategoriene. Det handler både om naturopplevelser sommer og vinterstid, men også det at man er avhengig av gode vindforhold hvis man skal kite. Frihet handler om trivsel, impulsivitet, rekreasjon og at det er selvstyrt, mens leken handler om hopping, sette triks, kose seg, gøy, mestring, action, spenning og livsstil. En bevegelse, for eksempel et triks, kan gi mening i seg selv, og blir av Arnold (1979) omtalt som primordial mening. Konkurransen, status og image kan være med på å gi en ytre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller for ytre verdi. Konkurransespektet handler om alt fra å konkurrere for moro skyld helt opp til toppidretten hvor det handler om meg (deltagerne) og de andre (konkurrentene). Deltagelse i en konkurranse kan gi det Arnold (1979) kaller for kontekstuell mening. Kategorien status handler om hvem som blir sett opp til i kitemiljøet, mens image handler om hva som er viktig for kitere med tanke på klær, utstyr og hvordan man fremstår, og det at kiting er en del av dedikerte kiteres identitet. Idrett kan være med på å gi det Arnold (ibid) kaller for eksistensiell mening, og gjennom idretten kan man uttrykke seg selv og skape seg selv, altså sin identitet. Den siste kategorien er det sosiale, som handler om deltagerne og deres interaksjon med de andre. Det sosiale kan gi både indre og ytre mening eller verdi. Det å ha noen å dele kiteopplevelser med fremstår som viktig, stikkord her er konkurranser, reiser, sikkerhet, kjønn, rekruttering til kitesporten og det gode miljøet de alle snakker om.

Så alt i alt er det ingen enkeltstående faktor i kiting som gir dedikerte kitere mening. Mennesker som kite finner alle forskjellige aspekter ved idretten som gir dem mening. Resultatene jeg har kommet frem til i løpet av undersøkelsen min, tror jeg kan være gode eksempler på faktorer som er med på å gi mening til de som kite, og jeg tror også de kan være med på å gi mening for andre mennesker som driver med andre typer livsstilsidretter.

Nøkkelord i oppgaven er: Kiting, alternative idretter, livsstilsidretter, mening, feltarbeid, mening med idrett

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Problemstilling	1
2.0 Bakgrunn og teori	2
2.1 Kitesurfing og snowkiting	2
2.2 Alternative idretter	4
2.2.1 Livsstilsidretter.....	7
2.3 Meningen med idretten	9
2.3.1 Breiviks modell	11
2.4 Arnolds perspektiv	13
2.4.1 Peak experiences	14
2.4.2 Primordial meanings	14
2.4.3 Contextual meanings	14
2.4.4 Existential meanings	15
3.0 Metode	16
3.1 Etnografisk design	16
3.2 Kvalitativ tilnærming	17
3.2.1 Feltarbeid	17
3.2.2 Utvalg.....	18
3.2.3 Egen førforståelse.....	19
3.3 Adgang til feltet	20
3.3.1 Portvakt.....	22
3.3.2 Beskrivelse av feltet.....	22
3.4 Gjennomføring av feltarbeidet	23
3.4.1 Fulltids deltagende observasjon.....	24
3.5 Transkripsjon og analyse av data	25
3.6 Evaluering av studien	27
3.7 Etikk	28
3.7.1 Førstegangskontakt.....	29
3.7.2 Informert samtykke.....	29
3.7.3 Konfidensialitet.....	29

4.0 Resultat	31
4.1 Natur, frihet og lek	31
4.2 Konkurransen, status og image	38
4.3 Det sosiale	44
5.0 Diskusjon	50
6.0 Avsluttende kommentar	61
Litteraturliste	64

Vedlegg 1 - Intervjuguide

Vedlegg 2 - Infoskriv

Vedlegg 3 - Informert samtykke

Vedlegg 4 - NSD

1.0 Innledning

I dagens samfunn finnes det en rekke uttrykk, hovedsakelig fra engelsk litteratur, som betegner ulike former for alternative idretter eller aktiviteter. Wheaton (2004a) snakker om ”extreme”, ”alternative”, ”lifestyle”, ”whiz”, ”action”, ”panic”, ”postmodern”, ”post-industrial” og ”new” sports. Mens Rinehart & Sydnor (2003) i tillegg nevner ”X”, ”gravity” og ”adventure”. Disse uttrykkene inkluderer et bredt omfang av for det meste individuelle idrettsaktiviteter, fra etablerte idretter som surfing og skating, til nye idretter som har dukket opp, som B.A.S.E. jumping og kiting (Wheaton, 2004a). Det er noen, og flere av de som driver med enkelte av disse forskjellige aktivitetene, som ikke ønsker å omtale det som en idrett, men heller som en uttrykksform, en livsstil eller lignende. Det har jeg full forståelse og respekt for, men velger i denne oppgaven allikevel konsekvent å bruke begrepet idrett når jeg snakker om disse ulike aktivitetene. Dette gjør jeg for å ha et samlebegrep for disse aktivitetene, og fordi idrett er det norske begrepet vi har som oversatt er mest likt det engelske ”sport”, som er mye brukt i litteraturen rundt slike aktiviteter og idretter.

Hovedemnet for denne masteroppgaven er kiting, som kan passe under flere av uttrykkene eller begrepene over, som for eksempel ny idrett, livsstilsidrett eller alternativ idrett. Dette er også en oppgave i grunnskolelærutdanning, og det som da vil være interessant er å se hvordan man kan bruke hovedsakelig kiting, men også andre nye idretter, livsstilsidretter og alternative idretter i utdanning og skolesammenheng. Ifølge Sisjord (2011) er det stor interesse blant ungdom og unge voksne rundt nye og alternative idretter. Slike idretter er ofte ikke voksenstyrte eller trenerstyrte, noe som kanskje kan gi en indikasjon på at det er fristende med selvstyrte aktiviteter for barn og unge. Det er også interessant å se på hvordan innlæring av idrettsferdigheter foregår når idretten ikke er voksenstyrt eller trenerstyrt. Her skjer læring blant annet gjennom lek og egne valg. Deltagere i livsstilsidretter, som begrepet tilsier, bruker mye tid på idretten sin, og livsstilsidretter kan for ungdom bli altoppslukende. Betyr økningen i deltagelse av slike idretter at barn og unge ønsker å lære på en annen måte? Eller dreier interessen for kiting seg om helt andre spørsmål? Jeg vil i denne oppgaven forsøke å gripe meningen med kiting.

1.1 Problemstilling

Hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting?

2.0 Bakgrunn og teori

I teorikapittelet vil jeg først gi bakgrunnsinfo om idrettene kitesurfing og snøkiting, hva disse går ut på og historien deres. Deretter vil jeg fortelle om alternative idretter og livsstilsidretter, historien bak disse og hva som kjennetegner dem. Til slutt vil jeg gjøre rede for begrepet ”mening”, og presentere forskjellige definisjoner og perspektiver rundt dette begrepet.

2.1 Kitesurfing og snowkiting

Kitesurfing og snowkiting er relativt nye idretter. Kitesurfing forgår på vann med kitebrett, mens snowkiting er på snø med alpinski, randonné-ski, telemarkski, twintip-ski eller snowboard. Det som er felles for begge er at man bruker en kite, eller drage, og vinden for å skape fremdrift. Selv om kiting, som jeg vil bruke som en fellesbetegnelse for både kitesurfing og snowkiting i denne oppgaven, regnes som en ganske ny idrett, har den spor langt tilbake. Da Fritjof Nansen la ut på sin ekspedisjon over Grønland på 1800-tallet, brukte han teltet sitt som seil på sleden (Soldal & Fasting, 2009).

Det er også funnet nedtegninger av drager fra ca. 500 år f.Kr. i Kina og i Egypt. Dette var små én-lines farkoster, som raskt ble spredt til andre kontinenter ved hjelp av handelsreisende. Dragene ble brukt til forskjellige ting i forskjellige kulturer. Som for eksempel hadde den religiøs betydning, fordrev onde ånder og brakte lykke i den asiatiske verden. Dragen har også blitt brukt i forbindelse med praktiske gjøremål, for eksempel som fiskeredskap, til å løfte materiell på byggeplasser og den har blitt brukt under krig (for å måle avstand til fienden), og i følge Marco Polo brukte kinesiske sjøfolk drager til å løfte voksne menn opp fra skipets dekk, noe som ikke var helt vellykket (Olavsén, 2005). Oppfinner og vitenskapsmann Benjamin Franklin brukte dragen til å bodydrage (henge etter dragen med kroppen) kontrollert over en lengre distanse på sjøen. I 1826 brukte en lærer fra England ved navn George Pocock en drage til å trekke en firehjuls vogn rundt i 30 km/t (ibid).

I mars 1964 ble parafoilen patentert av oppfinner Domina Jalbert, det var en skjerm bygget som en vinge. Det revolusjonerende var at skjermen hadde cellevegger med åpning foran, og var selvbærende uten avstivning. Linene hadde ulik lengde foran og bak for å vinkle dragen riktig, og egenskapene var bedre enn hos alt annet som var laget før. Foilkite og skiseil som vi kjenner dem i dag, samt fallskjermen og paraglideren stammer fra Jalberts oppfinnelse (ibid). På midten av 1970-tallet startet Cory Roeseler og hans far Billy, utviklingen av noe som fikk

navnet ”kiteski”. Dette var starten på utviklingen av kitesurfing, men pga at de brukte vannski istedenfor brett i starten, ble det altså omtalt som kiteskiing (Olavsen, 2005). På denne tiden var dragen formet som en flat halvmåne. Cory Roeseler blir sett på som en av kitesurfingens fedre (ibid).

På 1970- og 1980-tallet kom paragliding, og det ble eksperimentert rundt konstruksjonen på disse (Soldal & Fasting, 2009). I 1987 sydde en kanadisk fallskjermhopper om en fallskjerm slik at skjermen kunne åpnes og lukkes i midten, noen som førte til at man kunne seile kontrollert på ski, men de gamle UpSki-skjermene var farlige, her var man avhengig av medvind, uten mulighet til å redusere hastigheten (ibid). Utover 1990-tallet ble det utviklet nye typer drager, både for vann og snø. Tyskeren Wolf Beringer konstruerte skiseilet som Børge Ousland brukte da han krysset sørpolen i 1996 (ibid).

Den oppblåsbare dragevarianten er det to franske brødre, Bruno og Dominique Legaignoux, som fant opp. Det hele startet med at de to gutta vant flere titler i forskjellige vannsporter i 10 års alderen, og de ble Franske mestere i seiling i 1979 (Dalby, 2009). På slutten av 1970-tallet begynte de å utvikle ulike typer drager ment for kitesurfing, altså kiting på vann. Dominique og Bruno ble inspirert av “Jacob’s Ladder” som ved hjelp av kraften fra en drage drev en katamaran (ibid). De første kitene ble testet med vannski på beina, og den første patenten ble registrert i 1985. Dette året presenterte de også dragen på Brest International Speed Week. Brødrene var fulle av entusiasme rundt sitt nye produkt, men de kunne lite om markedsføring og fikk ikke noen til å investere i ideen deres. Ingen windsurfingprodusenter var interessert i å utvikle den nye idretten (ibid). Etter hvert gikk ting bedre for de franske brødrene. I 1987 gjorde Bruno en vellykket demonstrasjon under Funboard World Cup med den største kiten som var laget så langt, den var 17m². Mellom 1988 og 1989, ble dragene stadig lettere og mer stabile, og utstyret fikk stadig forbedringer.

De første kitene ble testet med blant annet katamaraner, små fiskebåter, vannski, windsurfingbrett, skateboard og kajaker (ibid). I 1993 startet Dominique og Bruno sitt eget selskap, og etter flere møter med et godt kjent windsurfingselskap, lagde de den første serieproduserte kiten, Wipika, i 1995 og 1996. I 1998 ba Don Montague og Robby Naish om lisens for å produsere kiter. Robby Naish var og er et av de største navnene innen windsurfing, og Naish er i dag en av verdens ledende kiteprodusenter, samt windsurfing og stand up paddle (ibid). I 1999 flyttet Bruno til den Dominikanske Republikk for å jobbe

videre med utviklingen av kiter, og solgte Wipika videre (Dalby, 2009). I dag er kitesurfing en seriøs og stadig voksende ny vannsport. På verdensbasis er kitesurfing mye større enn snowkiting, men i Norge hvor vi har store områder med mye snø og vind, er snowkiting blitt mer og mer populært. Sikkerhet er noe som det blir lagt stor vekt på hos produsentene, og det har vært en enorm utvikling i utstyr fra starten av og frem til i dag. (ibid).

I Norge var det stort sett ingeniører med fascinasjon for vindkraft som drev med kiting på midten av 1990-tallet (Soldal & Fasting, 2009). De store pionerene for kitesporten i Norge var kameratene og sivilingeniørene Arnulf Refsnes, Pål Castberg og Christopher Dons (ibid). De startet den første norske kitebutikken, Fluid, og holdt mange kurs. Internett, som kom på 1990-tallet, har og vært veldig viktig for kitingens fremvekst. Forum på nettet gjorde det lettere å kommunisere med andre kitere, om utstyr, erfaringer og steder med gode vindforhold (ibid).

Man kan dele kiter inn i to hovedkategorier, tubekite og foilkite. Begge typene kan brukes på både vann og snø, men det er mest vanlig å bruke tubekiter på vann, og foilkiter på snø (Soldal & Fasting, 2009). Foilkiter har samme grunnkonstruksjon som paraglidere og fallskjerner, og blir blåst opp av vinden gjennom åpninger fremme på duken. Fordelen med å bruke foilkiter på snø er at de er raskere og rigge siden man ikke trenger å pumpe dem opp, og de veier mindre enn tubekitene. Hvis man bruker en foilkite på vann får man den ikke opp i lufta igjen, hvis man kræsjer den i vannet (ibid). Tubekitene er lettere å styre og egner seg bedre for triksing enn foilkiter. De tåler også mer juling og bretter seg ikke når det blir lite vind. En tubekite består av flere blærer som må pumpes opp, og som gjør at kiten holder konstruksjonen selv om den faller ned i vannet. Det at man må pumpe dem opp, og at de veier mer hvis man for eksempel skal ha den med i sekken på tur, er grunnen til at foilkiter blir ansett som best på snø (ibid).

2.2 Alternative idretter

Det finnes som sagt en rekke betegnelser, som beskriver forskjellige idretter i dagens samfunn, som i mer eller mindre grad er ulike fra det vi kjenner som tradisjonell idrett. Disse betegnelsene utgjør en rekke, for det meste individuelle, aktiviteter og idretter. Dette er både etablerte idretter, og nye idretter som har dukket opp. Slike aktiviteter/idretter kan være alt fra innfødte folkespill i forskjellige kulturer til kiting. Andre eksempler på slike idretter kan være jet-skiing, dykking, strandvolleyball, ultra-maraton, skating, snowboard, surfing,

bueskyting, turgåing, ultimate frisbee, paintball, windsurfing, standup paddleboarding, terrengsykling, kajakk, kano, BASE-jumping, fallskjermhopping, paragliding, rafting, klatring, FMX osv. Det er vanskelig å plassere disse aktivitetene eller idrettene i kun en av kategoriene. En spesiell idrett kan passe inn under flere kategorier, og kategoriene flyter og går over i hverandre. Den første som skrev om slike idretter var Nancy Midol, som skrev om nye idretter på midten av 1980-tallet (Wheaton, 2004a). På midten av 1990-tallet tok Rinehart, Humphreys og Beal i bruk begrepet alternativ idrett (ibid). Rinehart bruker alternativ idrett som et samlebegrep for alle slike type idretter.

I følge Rinehart og Sydnor (2003) inkluderer begrepet alternative idretter et ekstremt bredt omfang av aktiviteter, så å si alt som ikke passer inn under den vestlige ”prestasjonsidrett”-kategorien. Alternative idretter er med andre ord en meget vid kategori, i likhet med de andre kategoriene. Alternative idretter har i likhet med alternative kulturer ofte vært ideologisk og i praksis blitt sett på som uttrykk for motstand mot både tradisjonell idrett og tradisjonell kultur. Verdier rundt alternative idretter blir ofte knyttet til forestillinger om individualisme, livsstil, risiko, frihet, fremmedgjøring, spenning, frivillighet og handlefrihet sammenlignet med tradisjonell idrett og tradisjonell livsstil (Jarvie, 2006). Alternative idretter blir ofte knyttet til begrepet frihet. Men hva betyr egentlig frihet? I filosofien blir frihet vanligvis omtalt som en egenskap ved viljen. Har enkeltpersoner fri vilje? Har enkeltpersoner fri vilje til å nyte idretten eller er deres handlinger bestemt? Svaret på dette spørsmålet avhenger av ens oppfatning av menneskets natur, muligheter og det menneskelige sinn (ibid). I økonomi og sosiologi er frihet knyttet til et menneskes sosiale forhold. I hvilken grad er personer eller grupper frie i idretten? Politiske teoretikere behandler ofte frihet som et etisk eller normativt prinsipp (ibid).

Idrett kan være en fri form for menneskelig aktivitet, men det kan også være en regulert form for aktivitet. Enkelte idretter kan gjøre at vi føler oss lettsindige og borte fra stress og spenninger knyttet til motgang i hverdagen, men de samme idrettene er fortsatt regelbundet og strukturert gjennom regler og ritualer (ibid). Hvordan kan noe som er strukturert og regelbundet være fritt kan man da spørre seg. Ulike idretter kan medføre en stor grad av frihet, valg og frivillighet, men på samme tid være begrenset av regler, spenninger og press (ibid). Det har blitt hevdet at mange dropper ut av idretten fordi man ikke selv har kontroll over hva man skal gjøre i idretten, og at dette fører til fremmedgjøring (ibid). Dermed kan

fracfall fra idretter forklares ved at utøvere har opplevd å bli fremmedgjort fra selve utførelsen av idretten, fremmedgjort fra andre utøvere og til slutt fremmedgjort fra sitt ekte selv (Jarvie, 2006). Så er det derfor alternative idretter blir forbundet med frihet? På grunn av at man er fri til å gjøre som man vil, uten å måtte ta hensyn til regler og struktur som finnes i tradisjonell idrett? I den enkleste definisjonen av frihet, betyr frihet fravær av begrensninger og restriksjoner, som kan sies å være et av kjennetegnene ved alternative idretter.

En vanlig feil er å assosiere alle alternative idretter med ekstremidrett. Mange ekstremidretter går under kategorien alternative idretter, men ikke alle alternative idretter er ekstreme. En idrett som kan true en dominerende ideologi kan anses som å være en alternativ idrett, men allikevel er ikke alle alternative idretter forbundet med livsstil og opposisjon. Ikke alle alternative idretter har potensial til å være en sosial bevegelse, som for eksempel surfing var i USA på 1920-tallet og utover (Christensen, 2001). Mange idretter som har posisjonert seg som alternativ til de tradisjonelle idrettenes smak og valg, kan også dele noen av de samme egenskapene som preger tradisjonell idrett: Mannsdominert, urban og eksklusiv for visse grupper. I utgangspunktet har alternative idretter blitt utført av en mindre gruppe mennesker, og verdsatt mangel på konkurranse, organisering og kommersialisering (Jarvie, 2006).

Flere har diskutert hvorvidt det er mer hensiktsmessig å betegne alternative idretter som typer spill snarere enn idrett, men har fremhevet viktigheten av deres kunstneriske betydning (Rinehart, 1998; Wheaton, 2003; Howe, 2003; Humphreys, 2003; Booth 2003). Et viktig aspekt hos idrett er lek (Huizinga, 1938), noe som også er et kjennetegn hos alternative idretter. I dagens samfunn med dets konkurranse og krav, tror jeg det er viktig for mennesker å leke. Lek er et umiddelbart og opprinnelig fenomen i menneskers liv, et fenomen som først og fremst er tydelig for omverdenen i barneårene. Det er ikke enkelt å beskrive hva lek egentlig er (Jagtøien & Hansen, 2000). De siste årene har lek fått en stor rolle i skolen og undervisning, og lek er viktig for barns utvikling av individualitet, selvoppfatning og forståelse av andre mennesker og verden omkring seg. Det er også enighet om at leken ikke bare beskrives med lyst og glede. Den har svært mange ansikter. Den gir muligheter til ulike opplevelser og følelser. Den kan gi spenning, ro, fryd og mestring, og den gir muligheten til konsentrasjon, refleksjon og bearbeiding omkring det som akkurat denne leken handler om for de aktørene som er med (ibid). Lek er ikke en bestemt sort virksomhet, men et spesielt aspekt som stort sett finnes i hvilken som helst virksomhet. Når vi ser lek på denne måten, kan leken sette oss inn i en bestemt tilstand, en tilstand som først og fremst er en indre opplevelse som

gjør seg gjeldende i utformingen og opplevelsen av øyeblikket (Jagtøien & Hansen, 2000). Men kan man kalle alle idretter som ikke faller inn under ”den vestlige prestasjonsidretten” for alternative idretter? Er det kun den tradisjonelle idrettens regler og prestasjonskrav som skaper dette skillet?

Nei, det er ikke så enkelt. For å forstå disse idrettenes mening, må vi i følge Wheaton (2004a) bevege oss utenfor forenklete og tvingende motsetninger som for eksempel tradisjonell versus ny, tradisjonell versus det som dukker opp, eller andre relative sammenligninger som idrett versus kunst. Alternative idretter kan inneholde elementer av tradisjonell idrettskultur (Rinehart, 2000). Rinehart (ibid) mener at forskjellene mellom alternative idretter og tradisjonelle idretter blir mest synlig gjennom diskusjon rundt deres mening, verdier, status, posisjon, identitet og form. Rinehart (1998) mener at alternative idretter er med på å gi en utfordring til den tradisjonelle måten å se, gjøre og forstå idrett på. Mange av disse alternative idrettene har oppstått i Nord-Amerika, særlig på slutten av 1960-tallet, og ble derfra innført til Europa av amerikanske ildsjeler (Wheaton, 2004a). På grunn av disse aktivitetenes røtter i samfunnsbevegelsen på 1960- og 70-tallet, har man sett at disse aktivitetenes kjennetegn er forskjellige fra de tradisjonelle regelforpliktete, konkurrerende og maskulint dominerende idrettskulturene (Midol & Broyer, referert i Wheaton, 2004a). Maguire (1999) sier at ankomsten av disse aktivitetene (han nevner snowboard, hanggliding og windsurfing) og deres utfordring til prestasjonsidretten er bevis for den økende rekkevidden og mangfoldet i idrettskulturen. Bale (1994) mener også, at slike aktiviteter er en utfordring til ”den vestlige idrettsmodellen”. Dette er på grunn av at disse idrettene vektlegger lek og moro og idrettens egenverdi, fremfor trening, konkurranse og prestasjon, noe som kan virke tiltrekkende på mange type mennesker. Flere av disse idrettene blir i tillegg til å bli omtalt som alternative idretter, også omtalt som livsstilsidretter. Så hva er forskjellen på alternative idretter og livsstilsidretter?

2.2.1 Livsstilsidretter

I følge Sky (2001) er begrepet livsstilsidrett mindre altomfattende enn begrepene alternativ idrett eller ny idrett. Det er altså færre aktiviteter som inngår under kategorien livsstilsidrett. Sky (ibid) forteller også at livsstilsidretter, ofte blir kalt for ekstremidrett eller ekstremспорт, men at dette oftere er av media og markedsførere, enn av de som driver med idrettene. Rinehart (2000) mener allikevel at media er sentralt for å forstå opplevelsen eller den kulturelle betydningen av livsstilsidretter. Han mener at elektronisk media har en økende

innflytelse på formen til livsstilsidretter. Livsstilsidretter, som kjennetegnes ved lek, moro, frihet, image og egenverdi, tar mange forskjellige former, inkludert elitenivå, og blir med dette en del av tradisjonell idrett, for eksempel snowboard i OL og the X games (inneholder aktiviteter som skating, snowboard, BMX osv), og blir i økende grad et markedsføringsredskap for annonsører for å tiltrekke seg unge tilskuere (Wheaton, 2004a). Disse formene for livsstilsidretter har oppstått i kulturer som setter fokus på å ”gjøre det” og å delta (ibid). Deltagelse i livsstilsidretter skjer ofte i lokale subkulturelle miljøer, miljøer som ofte mangler regulering og kontroll, og idrettene er utført på en måte som ofte fordømmer, eller til og med motsier, institusjonaliseringen, reguleringen og kommersialiseringen (ibid).

En subkultur er en kultur som eksisterer innenfor en annen, større kultur, og som kjennetegnes ved en rekke separate stiltrekk. En subkultur, som på et eller flere områder er i opposisjon til vertskulturen, kan kalles en motkultur. Subkulturer kan skille seg ut fra vertskulturen gjennom alder, rase, etnisitet, klasse og/eller kjønn. Trekkene som skiller ut en subkultur kan være estetiske, religiøse, politiske, seksuelle, eller en kombinasjon av flere av disse. Medlemmer av en subkultur vil gjerne symbolisere sin tilhørighet gjennom en distinkt og symbolsk stil. (Wikipedia, 2011c).

Eksempler på dette kan være snowboardernes krangel med IOC og FIS, avstanden mange innenfor livsstilsidretter som for eksempel skating og snowboard tar fra systematiserte treningsformer rettet kun mot å øke prestasjoner, og enkelte utøveres negative syn på det å bli en ”sell-out”, det å ”selge seg” til sponsorer og bli identifisert med feil verdier. Selv om mange såkalte livsstilsidretter har blitt mer og mer kommersielle med årene, fins det mange utøvere av disse idrettene som ikke lar seg påvirke. Det finnes flere eksempler på utøvere som ikke vil blande seg inn i mediastyret og konkurreringen som også har begynt å prege enkelte livsstilsidretter.

Snowboard er et godt eksempel på dette. I starten handlet snowboard om frikjøring, det var til og med forbudt i norske alpinanlegg til frem på midten av 1980-tallet (Wikipedia, 2011a). Mange snowboardere har snakket om, og snakker fortsatt om, at brettkjøring er en livsstil. Men de siste åra (fra 1980-tallet og utover) har snowboard blitt en mer og mer

kommersialisert idrett, med utallige konkurranseformer, mediakjør, sponsorer, penger og systematiserte treningsformer. Noen er i mot deler av denne utviklingen. En av Norges fremste snowboardere gjennom tidene, Terje Håkonsen, kan være et eksempel på noe av dette. Han var og er en profilert kjører som har vært mye i media, og med på store arrangementer, men i ”Terjes sesongkort” (dokumentar som gikk på NRK1 fra januar 2008 og utover), kunne vi se Håkonsen og noen andre kjente snowboardere dra på guttetur til Island. Det ble laget TV av det, men i denne episoden snakket de om at det er dette som er livet, det ”ekte”, og det ”det handler om”. Gleden man får av å være ute i naturen, ha det gøy med kompiser, lete rundt etter fantastiske steder og fjell, i dette tilfellet, å stå brett. Da halfpipe ble introdusert som olympisk øvelse under OL i Nagano i 1998, boikottet Håkonsen konkurransen. Han og mange andre snowboardere var misfornøyde med IOC, spesielt fordi man valgte det internasjonale skiforbundet (FIS) til å arrangere kvalifiseringen i stedet for snowboardernes eget forbund, ISF (Wikipedia, 2011b). Så selv om snowboard er en livsstilsidrett for noen, har den også blitt en kommersialisert toppidrett, med mange likhetstrekk til den tradisjonelle idretten. Slik er det også med flere andre såkalte livsstilsidretter. Dette fører til at flere, spesielt de nye livsstilsidrettene, ikke har det samme subkulturpreget som kjennetegnet livsstilsidretter før. Dette mener Sisjord (2011) kommer av at utbredelsen av aktivitetene er blitt større, på grunn av økt forbruk og kommersialisering.

”Livsstil” er nøkkelordet for å forstå hva livsstilsidretter handler om. I følge Wheaton (2004a) vil det å være dedikert og bruke all sin fritid på idretten sin være med på å gi utøveren en identitet. Sisjord (2011) forteller at for utøvere som bruker alt av tid og penger og kanskje nedprioriterer familie og jobb for å dyrke sin lidenskap vil begrepet livsstilsidrett være relevant å bruke. Giddens (1991) bruker begrepet ”livsstil” i sammenheng med å vise hvordan individer søker etter å etablere en meningsfull selvidentitet på betingelsene i det moderne samfunn. Livsstil blir sett på som valg tatt av individet, som har en innvirkning på selvidentiteten (ibid). En idrett kan for eksempel være en del av en persons identitet.

Det som er mer viktig enn klassifiseringen av livsstilsidretter mener Rinehart (2000) er meningen med dem.

2.3 Meningen med idretten

I boka ”Meningen med idretten” prøver Neumann og Steen-Johnsen (2009) å sette fokus på hvilken mening ulike idretter gir. Mening er ekstremt mangetydig, Neumann og Steen-

Johnsen (2009) sier at mening blant annet er oppmerksomhet om et eller annet, og derfor definerer de mening som en spesifikk måte å kaste blikket på en spesiell ting man har erfaring med. De fokuserer på hvilke krav ulike idretter stiller i forhold til bevegelse, koordinering og samhandling. Hvilke sanseopplevelser og estetiske øyeblikk gir idretten de som driver med det. Hvilke innsikter og hvilken læring om en selv og andre kan bli skapt gjennom å drive med idrett. Dette er faktorer de mener inngår i meningen med den enkelte idrett, og som gjør at den får mening i seg selv (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). En stor del av den norske befolkning driver med idrett, både organisert og uorganisert, både menn, kvinner, barn, funksjonshemmede og mennesker med ulik etnisk bakgrunn (ibid). Siden det er så stor idrettsdeltagelse blant folk, er det jo naturlig å tro at idrettsdeltagelsen gir en form for mening for de som deltar, og det finnes flere former for mening. Forskjellige idretter gir forskjellig mening. I idrettsfilosofien hevder man at idretten gir både indre og ytre verdi til de som driver idrett (Breivik, 1998; Kretchmar, 1994).

Indre verdi vil si verdier idretten har i seg selv, det vil si at det å drive idrett er en autotelisk handling, en handling som er et mål i seg selv (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). Ytre verdi er verdier idretten fører med seg, og blir kalt instrumentell handling, en handling som skal realisere mål (ibid). Samme idrett kan som oftest føre med seg både indre og ytre verdier, eller indre og ytre mening. For eksempel kan en som kiter innover vidda eller ute på sjøen alene, kun med fokus på eget utstyr og naturen rundt seg, finne en indre mening med denne handlingen. Samtidig kan en som er med i en kitekonkurranse finne en ytre mening i prestisjen, statusen det eventuelt kan gi og eventuelle premier i konkurransen, men også føle den indre meningen idretten gir.

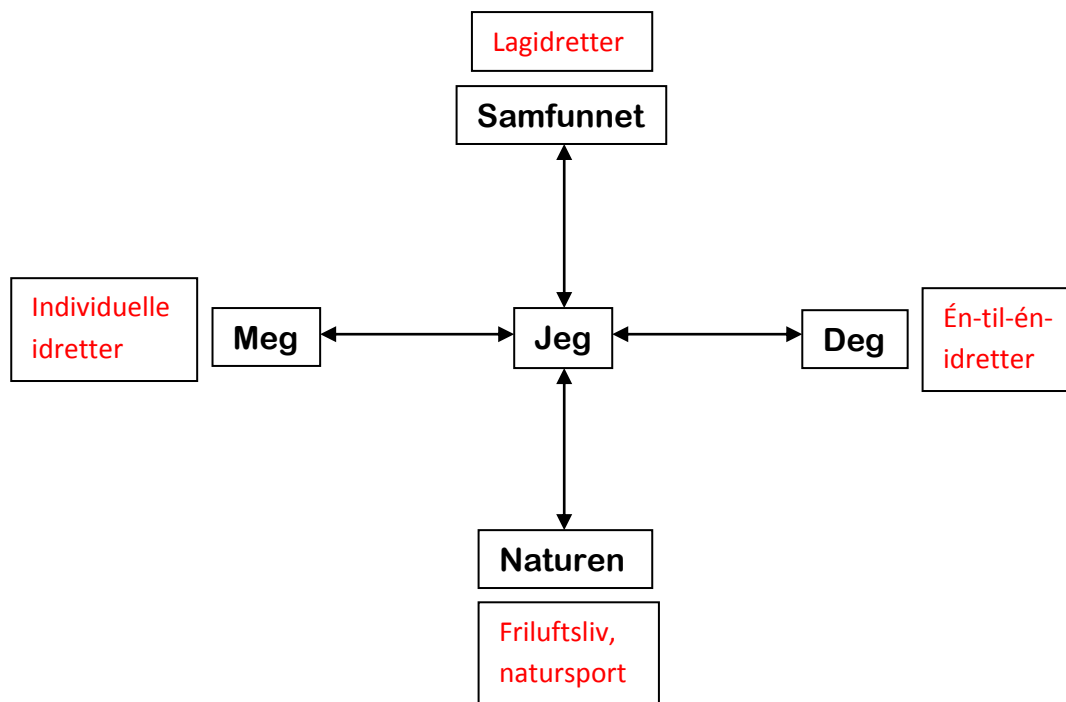
Hvilken mening et menneske finner ved en handling, eller idrett, er individuelt, men meningsdanning skjer også ved hjelp av sosiale og samfunnsmessige relasjoner (ibid). For å se på hvilken mening et menneske eventuelt finner ved en idrett, må man også se på sosiale og samfunnsmessige faktorer (ibid). I en undersøkelse av håndball-landslaget viser Ronglan (2000) hvordan det i denne gruppa blir skapt forståelser og normer som har betydning både på og utenfor banen. I studier av breddeidrett har man også funnet at det sosiale fellesskapet har stor betydning for deltagerens vilje og motivasjon til å bedrive idrett (Enjolras, Seippel & Waldahl, 2005). Sosiale faktorer spiller altså en viktig rolle i meningen idretten skaper for individet. Den samfunnsmessige meningen idretten kan gi, henger sammen med den sosiale. Tilhørighet til en nasjon, et sted eller en gruppe kan gi en spesiell identitet (Neumann &

Steen-Johnsen, 2009). Forskjellige type idretter kan gi forskjellig sosial status avhengig av hvilket land, eller hvilket sted i landet man kommer fra (ibid). For eksempel gir det status å være god i vinteridretter som langrenn og hopp i et land som Norge, mens det for eksempel i et land som Storbritannia er få som har et forhold til disse idrettene. Der vil det være andre idretter det gir status å drive med.

Mening er som sagt unik for hvert enkelt individ (ibid). Opplevelsen av å kite gir en helhetsopplevelse for hvert enkelt individ, og denne helhetsopplevelsen er annerledes enn opplevelsen av å surfe, som igjen er forskjellig fra opplevelsen av å spille fotball eller drive med boksing. Men fordi kiting og surfing deler flere sanseopplevelser (brettfølelse og naturelementer som vann og vind) vil man anta at disse opplevelsene er mer like enn kiting og fotball. Hva som gir individet mening skifter også med alder (ibid), en idrett som betyr mye for deg da du var ung blir kanskje byttet ut med en annen når du blir eldre. Den skifter med kjønn (ibid), noen idretter er veldig mannsdominerte, mens andre er veldig kvinnedominerte, for eksempel kickboksing i forhold til rytmisk sportsgymnastikk. Mening skifter også med etnisitet (ibid), som handler om at idretter gir mening ut i fra kulturbakgrunn, det er for eksempel få etniske nordmenn som driver med cricket.

2.3.1 Breiviks modell

Men hva eksakt er det som gir idrett mening? Idrettsfilosofer har kommet frem til at lek, konkurranse og regler er viktige elementer for hva som gir idrett mening (ibid). Men også naturen, det sosiale og mestringsfølelse er viktige faktorer. Gunnar Breivik (1998) har laget en modell (Figur 1.) som viser en klassifisering av ulike idretter basert på hvordan de bidrar i individers eksistensielle relasjoner til natur, samfunn, andre og en selv. Breivik (ibid) sier at ved å drive idrett utvikler man lekende og lærende relasjoner til disse fire. Med dette som utgangspunkt får man disse fire klassifiseringene: Idretter som inneholder lek med naturen og dens elementer, lagidretter, én-til-én-idretter og individuelle idretter.

Figur 1. Grunnleggende eksistensielle relasjoner i utøvelsen av ulike idretter (Breivik 1998:109).

Jeg – naturen: Dette er idretter som inneholder interaksjon og lek med naturen og dens elementer. For å bedrive disse idrettene trenger man kjennskap til naturelementene og erfaring med å være i naturen. Viktige stikkord blant disse idrettene kan være vind, snø, vann, fjell og skog. Eksempler på idretter som passer under denne kategorien kan være kajakkpadling, klatring og fallskjermhopping (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). Jens E. Birchs (2009) kapittel i ”Meningen med idretten” handler om klatring. Han forteller: *”Jeg har hørt mange beskrivelser av hva som er fascinerende med klatring. Det kan være mestringsfølelsen ved å bevege seg på små lister i fjellet, kjenne skyvet gjennom bena til fingrene, eller det å mestre naturelementer”* (Birch, 2009:141). Dette viser godt at klatring kan være en idrett hvor relasjonen mellom klatrer og natur er i fokus.

Jeg – samfunnet: Her finner vi lagidretter. Dette er idretter som kjennetegnes av samarbeid og at de konkurrerer mot andre lag. For å delta i lagidrett, kreves det at man har evne til å ta den andres perspektiv, forutse og skape interaksjon på gruppenivå. Eksempler på idretter som passer under denne kategorien kan være baseball, håndball og fotball (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). Lars Tore Ronglan (2009) forteller i sitt kapittel i ”Meningen med idretten” om fotball, at for fotballspilleren kan mening være knyttet til den sosiale dynamikken. Han sier: *Fotball er samhandling, og det er først når vi virkelig spiller sammen at den gode*

lagprestasjonen og fellesskapsfølelsen kan oppnås” (Ronglan, 2009:54). Men selv om man får til et godt samarbeid, gir ikke idretten noe mening uten en motstander: ” Man spiller ikke bedre enn hva motstanderen tillater, som det heter i praksisfeltet. Fotball handler derfor om å håndtere, mestre og prøve å overvinne aktiv motstand. Uten motstand, ingen meningsfull fotball” (Ronglan, 2009:51).

Jeg – meg: Dette er individuelle idretter, idretter som kjennetegnes av møtet med seg selv som kropp og væren. Erfaring av egen ytelse, prestasjon og iboende kapasiteter er det slike idretter har i fokus. I disse idrettene er idrettsutøveren alene med seg selv. Eksempler på slike idretter kan være langrenn, maraton og fitness (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). Kari Steen-Johnsen (2009) skriver i kapitlet om fitness i ”Meningen med idretten”: *”Det å være fokusert og konsentrert under øvelsene ser ut til å oppta mange av de som trener. Det handler om å få kontakt med de ulike musklene og de ulike delene av kroppen, slik at de trenes på riktig måte”* (Steen-Johnsen, 2009:213). Dette er et godt eksempel på noen av kjennetegnene ved individuelle idretter.

Jeg – deg: Dette er én-til-én-idretter. Særpreget for slike idretter er møtet mellom to personer ansikt til ansikt. Slike møter kjennetegnes ved å være en uavvendelig og direkte konfrontasjon mellom to personer. Eksempler på slike idretter kan være tennis, boksing og kampsport (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). I Gunn Engelsruds (2009) kapittel om kampsport sier hun: *”Øvelsene handler om ”å gi slipp” på ens egen selvbevissthet og heller respondere på og bevege seg i forhold til andre”* (Engelsrud, 2009:71). Møtet mellom to personer er altså det essensielle i slike idretter.

Selv om Breivik (1998) deler opp idretter i disse fire relasjonskategoriene, betyr det ikke at en idrett kun kan tilhøre en kategori. Klatring kan for eksempel både være en idrett med relasjon til naturen, og en individuell idrett der det primære er møtet med seg selv som kropp og væren. Idrett gir mening for de som driver med det, og de øyeblikkene som oppleves som mest meningsfulle, kaller Arnold (1979) for peak experiences.

2.4 Arnolds perspektiv

Peter J. Arnold har skrevet fenomenologiinspirert teori om meningen med bevegelse, idrett og kroppsøving.

2.4.1 Peak experiences

Peak experiences, eller toppopplevelser som man kan kalle det på norsk, er de øyeblikkene man opplever størst lykke og tilfredshet (Arnold, 1979). Både bevegelser og idrett produserer betingelser som kan lede til slike øyeblikk (ibid). En peak experience er en subjektiv opplevelse, og kan like gjerne forekomme hos et barn som tar sine første svømmetak som hos en voksen som vinner en OL-medalje (ibid). Arnold hevder at idrettsmiljøet har en atmosfære som kan frembringe toppopplevelser. Dette fordi idrett gir en person et fritt valg til å fokusere all sin energi på en bestemt oppgave innenfor reglene i denne idretten. Utøveren blir så opptatt av oppgaven at han/hun ikke trenger å bekymre seg for den vanlige dagligdagse tilværelsen, men i stedet blir i stand til helt å fordype seg i aktiviteten, og oppleve sitt unike selv (ibid). En forutsetning for å få en toppopplevelse, er at man har ferdigheter innenfor aktiviteten, slik at man føler mestring. Toppopplevelser innenfor bevegelse og idrett kan gjøre at man føler velvære og mening (ibid). For å finne ut hva som kjennetegner meningen med bevegelse, har Arnold (ibid) delt opp meningsbegrepet i tre kategorier: primordial meanings, contextual meanings og existential meanings.

2.4.2 Primordial meanings

Primordial bevegelsesmening er mening som skapes gjennom å gjøre forskjellige bevegelser. Det er bevegelseserfaringer man blir bevisste på, og som da blir meningsfulle. En bevegelse kan føles god i seg selv og bli verdsatt for sin egen skyld, uavhengig av om den er en del av en større helhet eller ikke (ibid). Primordial meanings er altså den indre meningen en bevegelse har i seg selv, og kan gi følelse av både glede og selvidentitet. Slike bevegelser er en del av en persons eksistens, og ofte, men ikke alltid, har de sitt opphav i læring av ferdigheter innenfor ulike aktiviteter, som for eksempel idrett (ibid).

2.4.3 Contextual meanings

Kontekstuell bevegelsesmening er mening man opplever i en kontekst. Det vil si, kontekstuell bevegelsesmening er ikke så opptatt av de enkelte bevegelsene, men hvilken betydning eller mening disse bevegelsene har for en person eller utøver når de blir utført i en spesiell type menneskeskapt kontekst, som for eksempel en konkurranse (ibid). Idrettskompetanse kan føre til spesielle forekomster av kontekstuell mening. I idretten er ikke ferdighetene (primordial bevegelse) i seg selv det viktigste, men hvordan disse ferdighetene bidrar i sammenheng med et spill eller en aktivitet. Det er i slike sammenhenger at bevegelsen får sin kontekstuelle mening (ibid).

2.4.4 Existential meanings

Eksistensiell bevegelsesmening er den meningen som skiller seg ut og som er en del av en persons individuelle eksistens i forhold til den personens deltagelse i bevegelsessituasjoner i verden. Fra et eksistensielt synspunkt er en person hva man gjør, i idrett er man som man presterer (Arnold, 1979). Idrett er autentisk i den grad at det er et sted der mennesket kan både uttrykke seg selv og skape seg selv. Idretten har en form for frihet som gir mening fra de valg og beslutninger som blir gjort og levd i de virkelige og engasjerte situasjonene som idretten fører med seg. Denne meningen idretten fører med seg, blir en del av utøverens identitet (ibid).

3.0 Metode

Metode, av det greske *methodos*, betyr å følge en bestemt vei mot et mål (Fangen, 2004). Samfunnsvitenskapelig metode dreier seg om hvordan man skal gå fram når man skal hente inn informasjon om virkeligheten, og hvordan man skal analysere den. Det handler om å samle inn, analysere og tolke data, som er en sentral del av empirisk forskning (ibid). Formålet med denne oppgaven er å finne meningen med kiting, eller i hvert fall hvilken betydning det har for de som kiter. Den beste måten å gjøre dette på mener jeg er med kvalitativ tilnærming og feltarbeid som metode. En kombinasjon av deltagende observasjon, intervjuer og det å komme tett innpå gruppen jeg skal undersøke, tror jeg er en god metode for å finne svar på problemstillingen min.

3.1 Etnografisk design

En etnografisk studie er en beskrivelse og en tolkning av en kultur, en sosial gruppe eller et sosialt system (Creswell, 2007). Før forbandt man etnografi med antropologer som studerte kulturer andre steder i verden enn sin egen, men i dag brukes etnografisk design også i eget samfunn (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Etnografers formål er å vise hvordan sosial handling i én verden kan være forståelig fra en annen verdens synspunkt (Fangen, 2004). I senere tid har det blitt vanligere at også sosiologer betegner forskningen sin som etnografi, som har ført til at mer kortvarige studier i "egen kultur" også betegnes som etnografiske studier (ibid).

I en studie med etnografisk design i eget samfunn vil forskere studere meningen med atferdsmønstre, språk og samhandling i en gruppe (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Forskeren ser etter hva mennesker gjør (atferd) og hva de sier (språk). Hensikten med en etnografisk studie er å komme fram til en beskrivelse av en gruppe eller kultur, i mitt tilfelle kitemiljøet og gjennom analyse avdekke mønstre, typologier og kategorier (ibid). Etnografisk design innebærer at man går ut i felten og samler inn data ved hjelp av observasjoner. Det vil si deltagende observasjon, der man blir en del av kulturen man studerer (ibid). Forskeren selv er det viktigste verktøyet for å samle inn data, siden all informasjon og alle inntrykk går igjennom forskeren før det blir skrevet ned på papiret (ibid).

Siden deltagende observasjon utgjør en så stor del av etnografisk design, må man forsøke å bli en del av den kulturen man studerer (ibid). Man bør ta notater av alt man observerer samt

intervjue informanter i kulturen for å forstå deres tolkning av egen kultur (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Ved siden av atferd og språk, studerer man også samhandlingen i gruppen/kulturen. Man bør se på spesielle hendelser, kriser som oppstår, omgivelsene rundt og for eksempel gruppens/kulturens tidsbruk. Videre bør man se på lover og regler i kulturen eller subkulturen og endringer i omgivelsene som skjer over tid. Kanskje forstår man ikke det man ser og kan da spørre informanter om å forklare det (ibid).

Siden all observasjon og resultater går gjennom forskeren, altså meg, er det viktig at jeg tydelig kartlegger min posisjon i forhold til emnet som studeres. Det vil bli gjort under avsnittet ”egen førforståelse”.

3.2 Kvalitativ tilnærming

Hensikten med en kvalitativ tilnærming er å få fram fyldige beskrivelser, og den er anvendelig når man skal undersøke fenomener som man ikke kjenner så godt, og som det er lite forsket på (ibid). Som sagt er kiting en relativt ung idrett som det er forsket lite på, og en kvalitativ tilnærming vil derfor være relevant. Det som er gjort av forskning rundt kiting dreier seg om drage- og brettutvikling. Kiting har også blitt nevnt i forskning fra friluftsliv, som en ny og actionpreget idrett som er populær hos de unge (Forskningsrådet, 2010). Men forskning på idretten kiting, om opplevelsen og meningen med den, har det blitt gjort lite på. I tillegg er jeg nybegynner innen kiting, og kjenner ikke så godt til miljøet rundt idretten, så derfor tror jeg en kvalitativ tilnærming med deltagende observasjon er mest relevant for meg. Når kvalitative metoder benyttes er formålet som regel å komme tett inn på personene som tilhører den målgruppen man er interessert i å vite noe om (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007).

3.2.1 Feltarbeid

Deltagende observasjon er en av de mest sentrale kvalitative metodene i samfunnsforskningen (Fangen, 2004). Becker (1970, referert i Fangen, 2004:28) beskriver metoden som innsamling av data ved at man deltar i det daglige livet til de menneskene man studerer, og ser hvilke situasjoner de går inn i, og hvordan de oppfører seg i dem. Man går inn i samtale med noen eller alle av deltagerne i situasjonene og oppdager deres fortolkninger av de hendelsene man har observert. Denne avgrensningen av metoden er brukbar, bortsett fra at man må legge til at metoden også benyttes til studier av ikke dagligdagse situasjoner og hendelser (Fangen, 2004), som for eksempel kiting.

Begrepet deltagende observasjon brukes ofte synonymt med feltarbeid (Fangen, 2004). Metoden innebærer å være ”ute i felten” blant mennesker i situasjoner slik de naturlig fremstår for dem. Begrepet deltagende observasjon sier mer om forskerens måte å arbeide på enn begrepet feltarbeid, ved at det viser til den komplekse balansen mellom det å være blant folk og delta i deres samhandling, samtidig som man er der for å studere og observere dem (ibid).

Feltarbeid er en lang sosial prosess som handler om å forstå en kultur (ibid). Denne forståelsesprosessen begynner før man går inn i felten, og fortsetter lenge etter at man har forlatt den. Et feltarbeid kan gjennomføres på svært mange ulike måter, og det finnes ingen fast standard for hva som er rett og galt (ibid). I mitt feltarbeid tenkte jeg som sagt å benytte meg av deltagende observasjon og intervjuer av litt forskjellig art. I feltarbeid er det også vanlig med en åpen problemstilling som ikke trenger å være helt avklart før mot slutten av prosjektet, etter at feltarbeidet er ferdig (ibid). Det passer min noe vide problemstilling, hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting, godt. En observasjonsstudie forandrer vanligvis perspektiv og formål etter hvert som studien utvikler seg (ibid).

Schatzman og Strauss (1973) beskriver tre ulike former for lyttestrategier når man er ute i felten. Det ene er ren lyttestrategi, der ens eneste deltagelse i samhandlingen er ved at man lytter til det deltagerne sier. En annen strategi er uformell konversasjon, der man skyter inn spørsmål når det passer seg. Den siste strategien er mer strukturert intervjuing. Det er ganske vanlig å kombinere deltagende observasjon med kvalitativ intervjuing (Fangen, 2004). Disse tre strategiene ble alle brukt under mitt feltarbeid. I starten tenkte jeg at det var mest relevant å prøve å bli litt kjent med miljøet, ved at jeg prøvde å delta på lik linje med deltagerne, og ved hjelp av litt uformelle samtaler. Dette var for å prøve å få en liten oppfattelse av hvordan miljøet var og hva folk tenkte, og lære litt om hvordan ting fungerte. Etter hvert når jeg fikk mer kunnskap om miljøet, ble det mer aktuelt med mer strukturerte og formelle intervju.

3.2.2 Utvalg

Utvelgelse i deltagende observasjonsstudier følger ikke de samme prinsippene som utvelgelse i kvantitative studier. I de fleste tilfeller trenger man ikke benytte seg av noen fast prosedyre for utvelgelse, men istedenfor la valg av sted, sosial enhet og informanter komme naturlig etter som tilnærmingen til feltet utvikler seg (ibid). Siden det var mest relevant for meg å gjøre undersøkelsen i Norge, og feltarbeidet burde være gjort før nyttår, ble feltarbeidet gjort blant

folk som kiter på snø, siden det er mest vanlig i Norge på vinteren. I min korte periode som ”kiter”, og mens jeg har lest meg opp på feltet er det et sted i Norge som stadig blir nevnt, nemlig Haugastøl. Jeg har hørt Haugastøl bli omtalt som verdens mekka for snøkiting, og da ble det ganske naturlig å velge dette stedet for gjennomføring av feltarbeidet. *”Haugastøl er et av verdens beste steder for snøkiting. Hardangervidda byr på store områder og stabile vindforhold hele vinteren. Flere av verdens beste kitere bor på Haugastøl hele vinteren grunnet de gode forholdene, og vi har kitere fra hele verden som kommer for å prøve snøen og forholdene her oppe”* (Haugastøl, 2010). Jeg hadde hørt at de beste og mest rutinerte kiterne tilbrakte mye tid på Haugastøl på vinteren, og hvis jeg skulle prøve å finne meningen med kiting, følte jeg at jeg burde snakke med de mest erfarne, som har vært med siden kiting oppstod. Derfor følte jeg at Haugastøl var et riktig valg av sted. Siden jeg ikke kjente noen i miljøet tok jeg kontakt med Haugstøl ved hjelp av mail, og avtalte senere over telefon at den mest relevante tida for et feltarbeid ville være i romjula, da dette er første gang i sesongen mange av kiterne samles på Haugastøl.

3.2.3 Egen førforståelse

En hermeneutisk grunninnsikt betyr at man alltid vil ha en førforståelse før man begynner med forskningen sin (Fangen, 2004). Etter hvert som man tilegner seg mer kunnskap vil førforståelsen modifiseres. Man bør skrive ned alt man vet om feltet og miljøet før man starter med feltarbeidet, for å gjøre denne prosessen mer bevisst (ibid). Man bør også lese relevant litteratur, om det er forsket på lignende temaer eller miljøer før, eller om det finnes statistikk, lokalstudier eller teoretisk litteratur man kan benytte seg av (ibid). Det mest gunstige er å gå inn i feltet med et åpent sinn, men allikevel med nok kunnskap til å nærme seg feltet på en hensiktsmessig måte (ibid).

25.08.10, før oppstarten av feltarbeidet skrev jeg ned min førforståelse av fenomenet kiting: *”Jeg er nybegynner innen kiting. Jeg tok kurs i august 2009 og har en kort sesong på vann. Undersøkelsen skulle finne sted på snø, noe jeg ikke hadde noe erfaring med. Men jeg har fått inntrykk av at de som driver med kiting ofte kiter både på vann og snø. Så for å prøve å finne meningen med kiting, tenkte jeg det ble det samme hvor man er og kiter, bare man får vært i miljøet. Som nybegynner innen kiting har jeg til nå fått et godt inntrykk av andre kitere, både i butikk når jeg har vært og kjøpt utstyr, og de jeg har møtt på stranda. Mitt inntrykk av kitere er at de er greie og hyggelige mennesker uavhengig om de er nybegynnere eller mer rutinerte, de er hjelpsomme hvis man lurere på noe, og de gir gode råd. Jeg har også prøvd å lese meg*

litt opp på kiting, selv om det finnes lite litteratur på emnet, samt andre idretter som også blir omtalt som nye idretter, alternative idretter eller livsstilsidretter, nemlig surfing, skating og snowboard. Disse tre idrettene henger sammen på flere måter, og jeg føler at kiting har noen likhetstrekk med disse, selv om kiting er en mye nyere idrett. Jeg vil tro at kiting ikke har det samme subkulturpreget som surfing, skating og snowboard i hvert fall hadde i starten, mye på grunn av sin unge alder. Men jeg føler kanskje at kitere er litt samme type personer som surfere, skatere og snowboardere. Kanskje litt "laid-back"? I hvert fall i forhold til andre typer idrettsutøvere. Jeg tror også at kitere er mye sammen med andre kitere, og på den måten danner et sammensveiset miljø, sånn som det kanskje er med surfere, skatere, snowboardere og andre mennesker som har like interesser. En annen idrett jeg tror det kan være relevant å trekke inn med tanke på et tilsvarende miljø, er windsurfing. Der spiller også vann, vind og vær en viktig rolle, og windsurfere og kitere holder ofte til på samme steder. Windsurfing er en eldre idrett enn kiting, og det var windsurflegenden Robby Naish som "godkjente" kiting når det kom på markedet. Han har vunnet VM i både windsurfing og kiting, og jeg vet også om flere som bedriver begge disse idrettene, så windsurfing og kiting har nok litt med hverandre å gjøre. Av det lille jeg har kitet selv, vil jeg tro at lek, flow, indre motivasjon og lignende vil være viktige stikkord for å definere meningen med kiting, men det får jeg vente og se til etter feltarbeidet".

3.3 Adgang til feltet

Det er mye man lurer på før man kommer i kontakt med de menneskene man skal studere. Selv om jeg hadde fått tilgang til å ha observasjon og intervjuene mine på Haugastøl, hadde jeg jo ikke møtt de som skulle bli informantene mine før jeg kom opp. Jeg hadde feltarbeidet mitt fra 28. desember til 2. januar, altså fem døgn. Det jeg lurte på var jo selvfølgelig hvordan folk ville reagere på å bli studert. Hvordan ville kiterne jeg skulle være sammen med i fem dager forholde seg til meg? Ville de være imøtekommende eller avvisende? Det finnes mange former for feltarbeid, og mange ulike felt man kan måtte opparbeide seg tillit hos. Det jeg fryktet var at fem dager kunne bli for kort tid for å opparbeide seg tillit i kitemiljøet jeg skulle studere. Men min adgangsperson var flink til å informere folk som kom opp om min rolle, og i tillegg fikk jeg hengt opp et informasjonsskriv som fortalte om hva min rolle gikk ut på. Å komme i kontakt med menneskene som var der ble lettere enn jeg trodde. Folk var imøtekommende og lette og kommunisere med. Jeg fortalte alle jeg snakket med om min rolle, at jeg skulle skrive masteroppgave om kiting, og at jeg selv var nybegynner innen kiting. Før jeg dro opp fikk jeg prøvd å snøkite to ganger på en innsjø i Rygge. Dette gjorde at

jeg følte meg mye tryggere den første gangen jeg skulle være med ut på vidda for å kite sammen med de andre.

Man må regne med å forhandle om innpass mange ganger i løpet av et feltarbeid. Teoretisk sett kan man måtte forhandle på nytt med hver eneste nye person man møter i miljøet som skal studeres (Fangen, 2004). Det at de ansatte på Haugastøl hadde gitt meg tilgang, betydde ikke automatisk at alle som skulle bo og kite der under feltarbeidet hadde gitt meg tilgang. Men det å få tillit, og komme tett innpå miljøet, synes jeg ikke det var mye problemer rundt. De jeg snakket med var hyggelige, og virket oppriktig interessert i prosjektet mitt. Før jeg dro var jeg litt nervøs for at kitemiljøet var veldig sammensveiset og vanskelig å komme inn på. Jeg var litt redd for å bare bli han ”forsker’n”, eller kanskje ”han som bare skal skrive oppgave” og kanskje slite litt med å komme i kontakt med folk, ja, opparbeide tillit. Jeg visste jo ikke hvordan kitemiljøet var på forhånd. Det viste seg at kitemiljøet var veldig sammensveiset, og spesielt de som har kitet lenge, kjente hverandre godt. Men dette betydde ikke at miljøet var ekskluderende på noe som helst vis, tvert i mot. Hele settingen der oppe var lagt til rette for at ting skulle være sosialt og jeg følte at kitemiljøet var veldig inkluderende. Jeg følte ikke at jeg ble sett noe annerledes på selv om jeg var der for å samle inn informasjon til oppgaven min, jeg følte nesten mer at folk så på meg som en kiter. Grunnen til at det er veldig viktig å få tillit, er at uten tillit vil du ikke kunne få tilstrekkelig innpass, noe som vil gjøre observasjonene overflatiske (ibid). Det at jeg var der og skulle skrive oppgave, følte jeg ikke var noe folk tenkte så mye over, noe som gjorde at folk oppførte seg naturlig. På begynnelsen av feltarbeidet var det få folk til stede, noe som gjorde at jeg fikk snakket mer med de som var der fra starten av, enn de som kom etter hvert. Jeg brukte mye tid til bare å sitte og høre på folk snakke om kiting, noe praten gikk mye i. Det ble snakket om konkurranser, utstyr, reiser, opplevelser osv. Jeg hadde også mange uformelle samtaler med forskjellige deltagere. Disse samtalene var lærerrike, da det var mye rundt kiting jeg lurte på, og det var noe folk også var interesserte i å snakke om. Powdermaker (1966) hevder at det er to grunnleggende årsaker til suksess i alle feltarbeid. Det at de fleste mennesker elsker å prate om seg selv og sjelden får nok muligheter til å gjøre det, og at de blir smigret over at noen tar deres meninger seriøst. Jeg følte ikke at folk var så veldig opptatt av å snakke bare om seg selv, men folk var veldig interessert i å snakke om kiting. Det var heller ikke noe problem å få folk til å stille opp på intervjuer. Jeg spurte fem personer med litt forskjellig bakgrunn om de kunne tenke seg å bli intervjuet, og alle var villige til å stille opp. Jeg hadde på forhånd laget en intervjuguide (se vedlegg 1). En intervjuguide er en liste over

temaer og generelle spørsmål som skal gjennomgå i løpet av intervjuet (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Jeg baserte temaene og spørsmålene i intervjuguiden min på litteratur og informasjon jeg hadde lest om kiting, alternative idretter og livsstilsidretter. I følge Fangen (2004) finnes det mange måter å oppnå tillit på, men en hovedregel er at tillit skapes gjennom at man er ærlig og oppriktig, og at man ”er seg selv”, samtidig som man tilpasser seg det feltet man skal studere. Jeg hadde ingen grunner for å holde noe skjult under mitt feltarbeid, og var ærlig om hva jeg gjorde på Haugastøl, og hva jeg skulle bruke materialet til. Å tilpasse seg feltet var ikke noe jeg følte jeg måtte jobbe mye med for å gjøre. Det er veldig mange forskjellige type mennesker i miljøet, men alle har minst én ting til felles, nemlig kitingen. Det at jeg kiter selv, følte jeg gjorde at jeg nesten ble en naturlig del av feltet.

3.3.1 Portvakt

Det som er det mest ideelle er om man ved første kontakt kommer i prat med en person som er sentral i miljøet man skal studere, og som kan formidle kontakt med de andre medlemmene. Portvakt er en metafor som ofte brukes om slike personer. De vokter porten som åpner for kontakt med de andre deltagerne og tilgang til feltet. Hvis man oppnår tillit hos en person som kan fungere som portvakt, har man gode muligheter for å få innpass (ibid). Min førstegangskontakt hadde jeg som sagt via mail og telefonsamtale med Ruben som jobber på Haugstøl. Den første jeg kom i kontakt med da jeg ankom Haugstøl var også Ruben, som hentet meg på togstasjonen. Det var ikke så vanskelig å komme i kontakt med folk i miljøet, da de fleste var ganske utadvendte. Det at Ruben, som har god kjennskap til miljøet, er en meget habil kiter og i tillegg jobber på Haugastøl, var flink til å fortelle andre hvem jeg var, følte jeg gjorde ting enda lettere for meg. Selv om jeg følte at han var en slags portvakt for meg i starten, hadde jeg ikke noe mer kontakt med han enn andre i miljøet utover i feltarbeidet.

3.3.2 Beskrivelse av feltet

Stedet hvor jeg hadde feltarbeidet mitt var familiebedriften Haugstøl, 1000 m.o.h. Der tilbyr de moderne leiligheter, frokost og middagsservering, kaffebar, kafé, sykkelbutikk, sykkelutleie, samt kurs- og møtelokaler. Stedet ligger på høyfjellet med kort vei til både Hardangervidda Nasjonalpark og Hallingskarvet Nasjonalpark. På sommeren blir stedet brukt av folk som går turer, fisker, jakter og som skal sykle Rallarvegen, som er en kjent og populær turistattraksjon. På vinteren er det mange som går fra Haugastøl og videre i løypenettet til DNT. Det er også flere som bruker stedet for å trene til ekspedisjoner til

Grønland og Antarktis. Haugstøl er også en ypperlig base for folk som vil kite på Hardangervidda, som blir sett på som ett av verdens beste steder for snøkiting. Kitere fra hele verden kommer til Haugstøl for å kite på Haugstøl og Hardangervidda, og Haugstøl har blitt kjent som snøkiternes mekka. Mange av de beste kiterne bor på Haugstøl hele vinteren for å leke og trene, og i kaffebaren finner man ofte kitere som ser på film og deler erfaringer og nye opplevelser (Haugstøl, 2011). Med en gang jeg gikk av toget på Haugstøl følte jeg at jeg var ”hjemme” hos kiterne. Det var mørkt, kaldt og hvitt. Jeg ble henta av Ruben på stasjonen i en stasjonsvogn full av kiteutstyr, og noe av det første vi begynte å snakke om var kiting, og litt om oppgaven min. Så kjørte vi opp på Haugstøl, 1000 m.o.h. hvor jeg hilste på de som driver stedet. Man kunne se at stedet fokuserer på kiting vinterstid, og prøver å legge til rette for kitere. I gangen og kaffebaren hang det skjermer som viste målinger fra forskjellige værstasjoner rundt om på vidda, i kaffebaren stod det også kitefix på hylla (reperasjonsutstyr til kiter) pluss kitefilmer til salgs. Det blir også arrangert kitekurs og forskjellige kitearrangementer på Haugstøl (stod en stor plakate for ”Haugstøl speedchallenge” i baren). De har også en egen minibuss, for å kjøre kitere som ikke har egen bil ut på vidda. Så fikk jeg nøkkelen min, en firkanta trebit med romnummeret på og nøkkelen festet med en kitesnor. Det oser litt kite av stedet. Haugstøl legger opp til en sosial atmosfære. Store langbord med felles frokost og middag, kaffebar med TV hvor folk kan samles på kvelden, og det at de aller fleste som skal ut på vidda å kite, drar ut sammen.

Det er ofte man vet færre detaljer om alle sidene ved prosjektet i en observasjonsstudie enn i prosjekter som benytter andre metoder, fordi observasjonsstudien vanligvis i så høy grad forandrer perspektiv og formål etter hvert som studien utvikler seg (Fangen, 2004). Problemstillingen min er ”hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting”, så hva jeg kom til å finne var jeg usikker på. Jeg hadde så klart en førforståelse om hva som får folk til å holde på med kiting, men det prøvde jeg å holde for meg selv. Jeg fortalte alle jeg snakket med at jeg skulle skrive masteroppgave, eller skoleoppgave om kiting, og hvis noen spurte mer detaljert, fortalte jeg at jeg var ute etter å finne meningen, og det som driver folk til å holde på med kiting. Jeg fikk både forventede svar og uforventede svar i løpet av studien min.

3.4 Gjennomføring av feltarbeidet

Alle mennesker har evnen til å observere. Det er også mulig å forbedre sin evne til å observere, og noen mennesker har bedre anlegg for det enn andre (ibid). Jeg har aldri gjort noe observasjonsstudie før, og var spent på hvordan det skulle være. Jeg prøvde å lese så mye

jeg kunne om observasjon på forhånd, for å forberede meg mest mulig, men man vet ikke helt hvordan det blir før man får prøvd det i praksis. Ofte vil følelsen av fremmedhet øke evnen til å observere på en analytisk måte (Fangen, 2004). Selv om jeg ikke var totalt fremmed i forhold til de andre som var der med tanke på bakgrunn, kultur, språk og lignende, så kjente jeg ingen av dem fra før, noe som jeg følte gjorde det lettere å trekke seg litt tilbake og bare høre på hva de hadde å si. I starten tenkte jeg at jeg skulle ha med meg notatblokka overalt, og notere alt jeg så, men fant fort ut at det ville blitt veldig unaturlig. Derfor brukte jeg heller tid på å bli kjent, snakke med menneskene som var der og prøve å huske alt det interessante de sa og gjorde, så jeg kunne få skrevet det ned når jeg var alene. Problemstillingen min, hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting, ga heller ikke noen klare retningslinjer for hva jeg skulle se etter. Derfor var det mye mer relevant for meg å prøve å bli kjent med miljøet og menneskene på en naturlig måte, og prøve å fange opp hva som er viktige aspekter i kitemiljøet. Det å observere gjør det enklere å stille gode spørsmål. Man ser hva som er relevant, og man hører hva folk snakker om når de selv setter premissene for samtalen (ibid). Som sagt dreide mye av samtalene blant deltagerne seg om kiting. De snakket om utstyr, vær- og vindforhold, triks, konkurranser, arrangementer, reiser og andre tidligere erfaringer. Dette er alle faktorer som kan være med på å definere meningen med kiting, og det var gøy og interessant å høre hva de forskjellige hadde å si.

3.4.1 Fulltids deltagende observasjon

Før jeg gikk i gang med feltarbeidet lurte jeg på om det skulle bli for kort tid med bare fem dager, men siden dette var det Fangen (ibid) kaller fulltids deltagende observasjon, og det at jeg intervjuet fem av deltagerne i tillegg, føler jeg at det ble samlet inn tilstrekkelig med informasjon. Fulltids deltagende observasjon innebærer at du enten bor sammen med dem du skal studere, eller at du bor i samme omgivelser eller lokalsamfunn som dem (ibid). Det at jeg bodde sammen med alle deltagerne i studien min, og tilbrakte store deler av dagen sammen med dem, gjorde at jeg fikk mye informasjon. Jeg bodde for så vidt på enkeltrom, men siden miljøet bar et meget sosialt preg, ble det tilbrakt lite tid alene på rommet. Det var felles frokost, alle holdt til på de samme stedene på vidda da vi var ute og kita på dagen, det var felles middag, og de fleste tilbrakte kveldene rundt bordet i kaffebaren. Rommet brukte jeg til å sove i, skrive feltnotater sent på kvelden før leggetid og til å ha intervjuer. I følge Fangen (ibid) er den beste måten å bli kjent med et miljø fra innsiden ut i fra dets egne forutsetninger å leve i det selv, noe jeg følte at jeg gjorde under feltarbeidet mitt.

I mange tilfeller er det umulig med langvarige feltarbeid, selv om mange argumenterer for at jo lengre feltarbeid, jo mer og bedre informasjon (Fangen, 2004). Som i mitt tilfelle, hvor jeg har tidsfrist på å levere oppgaven, ville det vært umulig med et langvarig feltarbeid. Man kan likevel få gode data, og for mange formål vil et kortvarig feltarbeid være tilstrekkelig (ibid). I tillegg til at jeg har en tidsfrist og forholde meg til, ville det vært vanskelig å få til noe lengre feltarbeid enn det jeg hadde. Planen var egentlig å ha feltarbeidet i starten av desember, men siden det var lite folk der på den tiden, måtte jeg vente til romjula og nyttårshelga. Det var den første perioden i sesongen hvor det bodde flere fra kitemiljøet på Haugstøl over flere dager, men da nyttårshelga var over, dro de fleste tilbake til skole og jobb. Det at folk kun var der en avgrenset tidsperiode gjorde det naturlig at feltarbeidet mitt varte i fem dager.

I noen tilfeller kan man velge en fullstendig deltagerrolle, hvis prosjektets problemstilling fordrer at man opplever og føler som en deltager, og ikke bare observerer de andres deltagelse (ibid). For å finne ”meningen med kiting” var det naturlig for meg med en fullt deltagende observatørrolle, for å komme tett inn på kitemiljøet og føle på kroppen hvordan miljøet er. Men som Fangen (ibid) sier, er det ikke noe mål å bli som dem du studerer. Meningen med en slik deltagerrolle er å utvikle en insiders perspektiv på det som skjer. Det betyr at man ikke bare ser hva som skjer, men at man også føler det. Det er allikevel ingen regel om at det er nødvendig med full deltagelse i studier av kroppslige praksiser, som idrett og lignende (ibid). Men for meg, som er nybegynner i kiting, var det naturlig med en full deltagende observasjon. Hvis man kommer til et miljø hvor deltagerne er veldig like, kan det nok være vanskelig å ”bli en av dem”. Men i kitemiljøet som består av veldig mange ulike typer mennesker, synes jeg det gikk ganske greit å delta på lik linje med de andre deltagerne. I følge Fangen (ibid) kan det med en gang forskeren stirrer for mye på deltagerne, innvirke på oppførselen deres, men på grunn av at jeg hadde en såpass deltagende rolle, følte jeg ikke at dette skjedde. Å føle seg iaktatt kan påvirke deres følelse av frihet og naturlighet. Det er derfor en forsker som glir naturlig inn i settingen, i de fleste tilfeller påvirker oppførselen til deltagerne mindre enn en som sitter i et hjørne og noterer (ibid). Som sagt før visste jeg ikke helt hvordan jeg skulle angripe observatørrollen før jeg startet med feltarbeidet, men det å delta i nesten like stor grad som deltagerne var det som følte mest naturlig for meg, og så ut til å fungere bra.

3.5 Transkripsjon og analyse av data

Som sagt intervjuet jeg fem av deltagerne med båndopptager. Da jeg var ferdig med feltarbeidet mitt, måtte disse intervjuene transkribes. Når intervjuene transkribes fra

muntlig til skriftlig form, blir de strukturert slik at de er bedre egnet til analyse (Kvale & Brinkmann, 2009). Dette er starten av analysen, og det gir en bedre oversikt og få materialet over i tekstform (ibid). På grunn av null erfaring med transkribering, brukte jeg ganske lang tid på å transkribere de fem intervjuene som varte mellom 25 og 40 minutter hver. Jeg transkriberte intervjuene mine ordrett, med alle gjentakelser og alle ”eh”-er og ”hm”-er og lignende første gang. Hvis det var ord eller deler av setninger som var uklare på opptaket, prøvde jeg så godt jeg kunne å gjengi det jeg trodde ble sagt ut i fra hukommelsen. Siden prosjektet mitt har et utforskende formål, hvilken mening finner dedikerte kitere i kiting, vil det i følge Kvale og Brinkmann (ibid) være mest relevant å gå inn i de ulike interessante sidene i de individuelle intervjuene, og prøve å tolke dem på en dypere måte. Etter transkripsjonen foretok jeg både det Kvale og Brinkmann (ibid) kaller for meningsfortetting og meningskategorisering.

Meningsfortetting medfører en forkortelse av intervjuene, og uttalelsene blir gjort om til kortere formuleringer (ibid). Lange setninger gjøres om til kortere setninger, hvor man prøver å gjengi meningen med det som har blitt sagt, med få ord (ibid). Sitater som inneholdt gjentakelser og pause-ord som ikke ga noe mening gjorde jeg om slik at de skulle bli mer leselige. Sitater fra intervjuene som jeg avbryter med ”ja” og bekreftende ”hm”- er ble også tatt bort, og erstattet med ... eller (...) hvis det var lengre avbrudd, for å få mer flyt i sitatene. Jeg tok de transkriberte intervjuene, og prøvde å sette sammen ufullstendige setninger, ta bort gjentakelser og ord som var overflødige og gjøre teksten om til en mer korrekt skriftlig form. Jeg fikk da et mer oversiktlig sammendrag av hvert enkelt intervju, hvor essensen av hvilken betydning kiting har for intervjuobjektene kom mer klart frem. Selv om jeg har gjort mye av teksten mer leselig, har jeg vært veldig oppmerksom på å ikke ta bort ting som betyr noe, eller som kan være med på å si noe om meningen med kiting.

Meningskategorisering eller koding, som blir brukt om hverandre, innebærer at det knyttes ett eller flere nøkkelord til et tekstavsnitt for og senere kunne identifisere en uttalelse (ibid). Målet er å finne frem til kategorier som gir en fullstendig beskrivelse av de opplevelser og handlinger som undersøkes (ibid). Etter jeg hadde skrevet sammendrag av intervjuene leste jeg igjennom flere ganger for å lete etter relevante meningskategorier. Kategoriene kan bli hentet fra teori eller fra intervjudeltagernes egne uttalelser (ibid). Kategorisering av intervjuene i et prosjekt kan gi oversikt over mye transkribert materiale, og gjøre arbeidet med å sammenligne og teste hypoteser lettere (ibid). Før jeg gjorde feltarbeidet hadde jeg noen

forestillinger om hvilke meningskategorier som kunne bli relevante. Noen kom veldig klart frem under intervjuene og observasjonen, mens andre ikke. Det var ingen svar som kom helt overraskende, men allikevel var det noen som fokuserte mer på visse aspekter ved kitingen enn jeg hadde sett for meg. Jeg tok utgangspunkt i dataene jeg hadde samlet da jeg konstruerte meningskategoriene. Jeg lagde først 11 meningskategorier, som jeg prøvde å sortere forskjellige uttalelser fra intervjuene og sitater fra observasjonen under, og jeg føler at jeg har klart å bevare det intervjuobjektene ville formidle med sine svar fra intervjuene. Til slutt endte jeg opp med syv hovedkategorier. Natur, frihet og lek kan være med på å gi deltagerne indre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller for indre verdi, mens konkurranse, status og image kan være med på å gi deltagerne ytre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (ibid) kaller for ytre verdi. Den siste kategorien er det sosiale, som handler om deling av opplevelser og kjønnsrelasjoner.

3.6 Evaluering av studien

Begrepsvaliditet eller troverdighet i kvalitativ forskning handler om i hvilken grad forskerens funn på en rett måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). I følge Fangen (2004) er deltagende observasjon en metode som sikrer høy grad av troverdighet, hvis troverdighet er et spørsmål om forskningen virkelig måler det den skal måle. Videre sier Fangen (ibid) at atferd som studeres under tilrettelagte betingelser, som for eksempel et spørreskjema eller observasjon, kan bli påvirket av disse betingelsene. Men i deltagende observasjon, der man prøver så godt som mulig å skli mest mulig naturlig inn i miljøet slik at deltagerne kan oppføre seg mest mulig vanlig, vil slik påvirkning skje i langt mindre grad (ibid). Under mitt feltarbeid virket det heller ikke som oppførselen til deltagerne ble noe påvirket av min tilstedeværelse, da jeg tok en deltagende rolle nesten på lik linje med de som var der. Guba og Lincoln (1985) forteller om to teknikker som øker sannsynligheten for at forskningen skal gi troverdige resultater, en av disse er metodetriangulering. Metodetriangulering betyr at forskeren bruker ulike metoder under feltarbeidet (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Under feltarbeidet mitt benyttet jeg meg som sagt både av deltagende observasjon og intervjuer. Under den deltagende observasjonen deltok jeg på lik linje med de som var der, samtidig som jeg observerte og snakket med deltagerne om hovedsakelig kiting, men også andre ting. Det jeg følte var veldig positivt, var at jeg hadde intervjuer i tillegg. Var det noe jeg hadde sett eller hørt i løpet av de første dagene, som jeg ikke helt oppfattet eller trengte å vite mer om, brukte jeg intervjuene for å få mer klarhet i disse tingene. Det at jeg påvirket deltagerne i liten grad,

og også brukte intervjuene til å få svar på uklare ting, føler jeg gir observasjonen min en sterk troverdighet, og at metoden undersøkte det den var ment å undersøke, nemlig meningen med kiting.

Reliabilitet eller pålitelighet handler om undersøkelsens data: hvilken data som brukes, måten de samles inn på og hvordan de bearbeides (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2007). Ved at jeg detaljert har beskrevet konteksten hvor jeg samlet inn mine data og at jeg har en åpen og detaljert framstilling av fremgangsmåten jeg har brukt under hele forskningsprosessen gjør at påliteligheten i undersøkelsen min blir styrket.

Overførbarhet handler om resultatet fra ett forskningsprosjekt kan overføres til lignende fenomener (ibid). Det dreier seg om man har klart å lage beskrivelser, begreper, fortolkninger og forklaringer som er nyttige i andre sammenhenger (ibid). Det som vil være relevant i forhold til min undersøkelse, er om meningen med kiting kan overføres til andre livsstilsidretter. I følge Johannessen, Tufte og Kristoffersen (ibid) innebærer analyse å ta kodete opplysninger ut av helheten, for så å bygge en forskerkonstruert helhet som gir et forenklet, men riktig bilde av den opprinnelige virkeligheten. Som sagt kom jeg frem til kategorier ut i fra intervjuene og observasjonen min, som kunne være med på å si noe om hvilken mening kiting kan gi. Det var natur, frihet, lek, konkurranse, status, image og det sosiale. Disse kategoriene vil jeg tro også kan være med å si noe om hvilken mening andre livsstilsidretter gir mennesker. På grunn av at kiting er en såpass sammensatt idrett, med flere forhold som spiller inn, og at kitemiljøet består av så mye ulike typer mennesker tror jeg ingen andre livsstilsidretter vil vektlegge akkurat det samme som kiting gjør. Men allikevel tror jeg meningskategoriene jeg har kommet frem til, også kan bli brukt til å se hvilken mening andre livsstilsidretter kan gi.

3.7 Etikk

Av datainnsamlingsmetoder er kanskje deltagende observasjon den minst påtrengende, fordi man inntar en bekvem deltagende rolle, istedenfor å skape en kunstig, profesjonell situasjon som kan skape avstand mellom deg og de du studerer (Fangen, 2004). Men på en annen side kan metoden føre til at folk opplever det som at man invaderer deres privatliv, i og med at man observerer dem i så mange situasjoner, og dermed får tilgang til intime opplysninger om dem (ibid). I mitt feltarbeid blant kitere på Haugastøl tror jeg ikke noen følte at jeg invaderte deres privatliv. Det var kitingen som var i fokus, og observasjonen fant sted på dagen mens

folk kita, og på fellesarealer om kveldene.

3.7.1 Førstegangskontakt

Førstegangskontakten skjedde ved at jeg skrev mail til de ansvarlige ved Haugastøl sommeren 2010 og spurte om det var i orden at jeg hadde feltarbeidet mitt hos dem. Etter en hyggelig telefonsamtale var det avtalt at feltarbeidet skulle gjennomføres i slutten av desember 2010. Førstegangskontakten med informantene på Haugastøl ble gjort ved hjelp av et infoskriv (se vedlegg 2) som ble hengt opp på en oppslagstavle. Ellers prøvde jeg å informere alle jeg traff om undersøkelsen. Studien er meldt til og godkjent av NSD (se vedlegg 4), og et sentralt krav derfra har vært informert samtykke (se vedlegg 3) og konfidensialitet.

3.7.2 Informert samtykke

Informert samtykke betyr å informere de man skal studere om prosjektets formål (Fangen, 2004). I studier basert på deltagende observasjon vet man ikke på forhånd akkurat hvordan man vil komme til å tolke materialet. Man kan derfor ikke gi et fullstendig bilde av hva forskningen innebærer (ibid). I mange tilfeller er det vanskelig å sikre hensynet om informert samtykke like godt overfor alle personer du møter i løpet av et helt feltarbeid (ibid). Under mitt feltarbeid på Haugstøl hang det et infoskriv angående undersøkelsen på en oppslagstavle, og i tillegg prøvde jeg å informere alle kiterne som var der om studien. Hvis det var noen som ikke ville jeg skulle bruke observasjonsdata fra de i oppgaven, kunne de si ifra til meg. Ofte er det lite vits i å gi en klar oversikt over de spørsmål man er ute etter å få svar på, siden det i mange tilfeller oppstår nye spørsmål underveis i studien (ibid). Men de som deltok på intervju visste at det var spørsmål angående kiting, og fikk et eget informasjonsskriv som de måtte skrive under på (informert samtykke).

3.7.3 Konfidensialitet

Konfidensialitet i forskningen er at man ikke skal offentliggjøre data som kan avsløre den personlige identiteten til de man skriver om. Hvis en studie medfører at man offentliggjør informasjon som andre har mulighet til å gjenkjenne, må personen man skriver om, samtykke i at informasjonen skal frigis (ibid). Den vanlige måten å sikre konfidensialitet på i en forskningspublikasjon er å endre personnavn, stedsnavn, organisasjonsnavn og annet som kan avsløre enkeltpersonens identitet (ibid). Jeg har laget fiktive navn på personer og nevner heller ikke alder, jobb eller bosted, for å sikre konfidensialiteten. I tillegg har jeg noen ganger måttet bytte ut eller fjernet idrettsbakgrunnen deres, og andre idretter de eventuelt driver med

ved siden av kitingen, for at de ikke skal kunne bli gjenkjent gjennom dette. Men kitemiljøet er lite, og det kan kanskje være mulig for andre i miljøet å kjenne igjen enkeltpersoner i oppgaven, noe jeg klarerte med de som stilte opp på intervju. Stedet har jeg valgt la beholde originalnavnet sitt, siden min og andres beskrivelse av stedet gjør det umulig å holde skjult hvor undersøkelsen fant sted. Det har heller ikke noe å si for deltagerne anonymitet.

4.0 Resultat

Da jeg var på Haugastøl observerte jeg flere kitere over fem dager, og intervjuet fem av dem, to jenter og tre gutter i alderen 25 til 37 år. Den som har drevet med kiting kortest av disse har kitet i to år, mens de som har holdt på lengst har kitet i over ti år. Videre har jeg trukket frem sitater fra intervju og observasjon som jeg mener kan være med på å fortelle noe om hva meningen med kiting er for dem. Disse har jeg delt inn i syv kategorier. De tre første er natur, frihet og lek, som er med på å gi indre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller for indre verdi. Natur handler om opplevelser mellom meg (deltagerne) og naturen og årstider i kitesporten. Frihet handler om trivsel, impulsivitet, rekreasjon og at det er selvstyrt, mens leken handler om hopping, sette triks, kose seg, gøy, mestring, action, spenning og livsstil. De tre neste kategoriene er konkurranse, status og image, som kan være med på å gi en ytre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (ibid) kaller for ytre verdi.

Konkurranseaspektet handler om alt fra å konkurrere for moro skyld helt opp til toppidretten hvor det handler om meg (deltagerne) og de andre (konkurrentene), status handler om hvem som blir sett opp til i kitemiljøet, mens image handler om hva som er viktig for kitere med tanke på klær, utstyr og hvordan man fremstår, og det at kiting kan bli en del av ens identitet. Den siste kategorien er det sosiale, som handler om deltagerne og deres interaksjon med de andre, og kan gi både indre og ytre mening eller verdi. Det å ha noen å dele kiteopplevelser med fremstår som viktig, stikkord her er konkurranser, reiser, sikkerhet, kjønn, rekruttering til kitesporten og det gode miljøet de alle snakker om.

4.1 Natur, frihet og lek

Naturen er opplagt en veldig viktig del av kitingen, og kan være med på å gi en indre mening. Alt skjer i naturen, enten det er i snøen oppå fjellet, eller på vannet i sjøen. Den viktigste nøkkelfaktoren i kiting er vinden, men også snøen og terrenget, og hvordan vannet er, om det er flatt eller bølger, har mye å si. Derfor blir natur en stor del av en kitters hverdag. På spørsmål om han har noen favorittspoter å kite, drar Trym frem Mauritius som et eksempel: *”Mauritius er jo den beste spoten med vann. Kjempebra vind, klart vann, og så har du et rev som ligger kanskje 6-700m utenfor, der har du bølgespot, og så har du et rev til lengre ut hvor du har enda større bølger, så du har to size bølger, og så har du paddeflatt [vann]. Klinkende klart vann så du ser fisker og alt, og så er vinden superstabil, så det er kanskje sånn kitemessig best da”*. Trym drar frem både det estetiske ved naturen, og de aspektene ved naturen som skaper gode forhold for å kite, noe som gjør Mauritius til et sted med gode og

forskjellige kitemuligheter.

Naturen er som sagt viktig for å få gode kiteopplevelser, og i en samtale med Trym angående morgendagen sier han: *”Så hvis det snør på morgningen, og det kommer vind på ettermiddagen, hvis de ikke stenger fjellet, kjører vi opp på baksida og der får du ordentlig terreng assa, når du drar opp på toppene der”*.

Videre forteller han: *”Jeg tror noen er liksom mer sånn tscy tscy, mens jeg er, for meg er det i hvert fall det der, bare å være oppe på vidda. Det håper jeg vi får nå, i morgen ser det bra ut og over i morgen kan det også bli bra. Når du får den vidda her på det beste, med sol og vind og pudder, du ler av de som har vært og kjørt pudder i Hemsedal. Tror de at det er bra der, og så bare, du får en helt sinnsyk feeling oppå der. Du ser jo ut over hele vidda og Hallingskarvet (...) Ja, og får vi en sånn dag her oppe, det er prikken over i'en”*. ”Tscy tscy” er et forsøk på å gjengi Tryms beskrivende lyd, som jeg oppfattet var når folk kanskje stresser litt og skal prøve å gjøre mest mulig.

På spørsmål om hvor hun best liker å kite om vinteren, svarer Maiken: *”På vinteren liker jeg best å kite her oppe. Da er det jo kjempefint oppe ved Dyranut, det er jo veldig fint å kunne kite langt da, innover vidda (...) Det er veldig kult, sånn som i fjor vinter når vi stod da, så kjørte vi downwinder fra Dyranut og ned til Ørteren”*. Det er jo et godt stykke avbryter jeg henne med: *”Ja, det er ganske langt. Du kommer ganske langt inn hvis du har riktig vind faktisk”*. Naturen er også for henne en viktig faktor.

Da jeg spurte Maiken om hva som var hennes beste kiteminner, stod naturen også ganske sentralt i det hun svarte her: *”Den downwinder'n fra Dyranut som jeg nevnte var jo helt fantastisk, men da var det helt sinnsykt fint vær og, ja veldig bra. Og en downwinder i Peru hvor det var masse delfiner mens vi kita (...) Men jeg synes nok kanskje at det er mye mer naturopplevelse på vinter'n”*. Å kjøre downwind betyr at man kjører medvinds, at man følger med vinden.

Det var også noen amerikanere på stedet jeg var, som hadde bodd der et par uker. De drev mest med surfing og kitesurfing når de var hjemme, men likte veldig godt å snøkite i Norge. De var veldig interessert i kiting, og lurte på hva jeg skulle skrive oppgave om. Jeg fortalte at jeg hadde en veldig åpen problemstilling, men at jeg hadde lyst til å finne ut hva meningen

med kiting er for noe. Senere den kvelden fikk jeg en lapp av en av amerikanerne, Jean, hvor han hadde skrevet ned hvilken mening kiting gir han: *“Why do we ride the wind? It may be because we are searchers. We are searching for the ultimate ride. Mother Nature is a key factor which is why we become fixated on watching the weather and we wait. When the right conditions begin to unfold, our excitement grows. The better the perceived conditions, the higher our level of excitement for the ultimate ride may soon be within grasp. Our search for the ultimate ride motivates us to travel, buy more equipment, improve our skill, etc. Kiteboarding, surfing, and windsurfing are the few and unique sports which involve a dance we play with nature. Our experiences and anticipation can become very spiritual. Getting the ultimate ride or getting close brings us a sense of inner peace, but yet further encourages us on our continuous quest. At least that's how I feel”*. Ventetiden Jean snakker om her, er noe alle kitere kjenner seg igjen i. Det å vente på vinden er noe man kan bruke mye tid på, selv om vi dagens samfunn har værstasjoner og værmeldinger. Naturen er også for Jean en veldig viktig del av kitesporten, men også det å leke i naturen.

Naturen er også med på å gi de som kiter variasjon i idretten de driver med. Man kan surfe i badeshorts i sjøen på sommeren, og kruse innover vidda godt innpakka på vinteren. Jeg forteller Trym at noe av det jeg liker best med kiting er at man kan gjøre det året rundt, den variasjonen. Det var noe han likte han og: *“Hvert fall nå da i starten av sesongen så er det jo vinterkiting jeg liker best da, men på slutten av sesongen så drømmer man jo om sommer og vann (...) Ja, det er en fin greie [at man kan kite både på snø og vann], for det er sånn, du blir litt lei av det her på slutten av sesongen. Da er det deilig å komme på vann, og på slutten der så begynner det å bli kaldt i vannet, og surt og jævlig, så har du lyst å slippe det derre våtdrakt-dritet. Så gleder jeg meg til å komme opp hit igjen da. Det er perfekt”*.

I tillegg til variasjon i årstider er det også variasjon innenfor snøkiting og kitesurfing. Freestyle og bølgekjøring, er to forskjellige måter å kjøre på vannet på. Da jeg spurte Maiken om hun kjørte både freestyle og bølger svarte hun: *“Jeg føler at freestilen, ja, jeg kommer ikke så mye lengre uten å slå meg veldig mye... Og det orker jeg ikke mer lenger, hehe. Så det var gøy å prøve seg på noe nytt [bølger] på en måte”*. Freestyle er når man kjører med et twintip brett (brett man kan kjøre begge veier på) for å hoppe og trikse, mens når man kjører bølger har man et brett som ligner mye mer på et vanlig surfebrett for å kunne surfe i bølgene. Maiken liker også variasjonen man får de ulike årstidene: *“Ja, man gleder seg veldig. På slutten av vinter'n er jeg skikkelig klar for å stå på vann og på slutten av sommer'n begynner*

man å glede seg til å stå på snø igjen”.

I tillegg til variasjonen mellom vann og snø, liker også Bård variasjonen mellom de forskjellige måtene man kan kite på: *”Og så er det så mye forskjellig man kan gjøre da. Bølger, flattvann, kjøre på tur, freestyle, det er på en måte alt med samme utstyret... hvis man vil så er det veldig mye muligheter”.*

Trym har dratt opp hit mange år, og vært her mye. På spørsmål om hva som gjør at han kommer opp hit, svarer han: *”For meg, det som trekker meg hit, jeg kiter jo mange andre steder på vinter’n og, Norefjell og litt forskjellig, men her finner du alltid vind, det er sjeldent du ikke finner vind, du må bare gidde å gjøre sånn som vi gjorde i dag da. Gå ut av bilen der du ser det drar litt snø over veien, og kite selv om det kan være kaldt eller er liten plass. Så hvis du ikke er kresen så får du alltid kitet her oppe. Det er jo fantastiske områder, det er jo uante muligheter oppi her (...) så det er liksom det som er styrken med Hardangervidda, eller Haugastøl og Hardanger da, at veien går over, alle andre steder må du jo ta heis og, du må komme deg opp på en annen måte, men det er så deilig å bare ha alt stashed i bilen. Klær, matpakke, alle kitene du trenger. Det er sånn kitemessig”.*

På spørsmål om hun har noen favorittspoter og kite, svarer Kine: *”Det er veldig fine bølger og bra vind, og bra folk der [Peru]. Det er liksom hele settingen. Det er på vann, og så her på snø (...) Jeg har også vært mye andre plasser, men her funker alle vindretningene (...) og du har så store flater, men den spoten vi var på i dag ble full ganske kjapt. Men når du kommer opp på vidda, når du kiter der, er det jo stor plass og det er jo helt perfekt”.* Som vi ser av sitatet har både vinden og naturen, og det sosiale mye å si for hvor hun liker å kite.

Flere av de jeg snakket med i løpet av feltarbeidet mitt nevnte frihet som en viktig del av hvorfor de drev med kiting. Men hva legger de i begrepet frihet? Videre har jeg dratt uten noen sitater som skal hjelpe til med å forklare hva de mener med det. På spørsmål om hvorfor Trym drev med kiting fremfor andre idretter svarte han: *”Jeg drev med skiskyting jeg faktisk, litt. Men det ble aldri, jeg tror det er det med bevisst trening, planlegge trening, konkurrere, det gir meg ikke like mye som det og bare kunne stikke opp på vidda og kose seg, det blir liksom hele det der med kiting og sykling. Og sånn blir det med langrenn og, jeg gjør det aldri for å gå fortere eller, det er ikke noe sånn Birkebeiner’n og Skarverennet her, det er ikke sånne ting. Og etter jeg fjerna alle sånne faktorer, så begynte jeg mer å trives. Da holder du*

deg i god form uten å ha noen sånne mål (...) Det å bare kunne være ute og holde på, kose seg, hvis du har lyst til å kite en dag så kiter du. Har du lyst å gå langrenn en dag, så går du på langrenn, og går du en mil så går du en mil, og tok det en time så tok det en time, brukte du 40 en dag så er det kult, det tror jeg kanskje er det som har gjort at jeg har blitt så fascinert av både kitinga, syklinga og downhill-syklinga. Det er liksom sånn, du bare gjør det (...) Du får god trening av det, du gjør det, men du konkurrerer ikke med noen andre enn trivselen på en måte. Så jeg tror det er det som fascinerer meg da, det er sånn type jeg er da”. Trym forteller her at han også i tillegg til kitinga driver med sykling, og at han også liker å gå langrenn. Men som han sier er det friheten han har til å velge hva han vil gjøre, og bestemme selv når han skal gjøre det som blant annet har gjort at han har blitt så glad i å kite.

Anton nevner også frihet da jeg spurte han om hva som vekket hans interesse for kiting: *”Fart og på vann og friheten, frihetsfølelsen som det så ut som dem hadde. Kurs med en gang!”* Kiting har blitt omtalt som både idrett og livsstil. På spørsmål om hva kiting er for Maiken, svarte hun: *”Jeg tenker vel mest at det er en måte å koble av på egentlig... morsom form for aktivitet! Det er jo en sport, men for min del så er det vel ikke akkurat sånn. Var mye mer ivrig på å bli bedre og bedre før (...) Nå er jeg nok mere sånn livsstil, måte å slappe av på”.* Hun har fortalt at hun har drevet med andre idretter før. Videre spurte jeg henne om hvorfor hun har valgt å drive med kiting fremfor andre idretter: *”Det er vel kanskje noe med det at ting ikke er så organisert i kitinga. Det er ingen som bestemmer at du skal delta i en konkurranse, eller forventer at nå har du blitt så og så god, da må du dra dit og konkurrere og du må gjøre ditten og datten. Det blir mye mere å holde på med kiting på det nivået du selv har lyst til å holde på med kiting”.* Maiken og legger vekt på friheten med å bestemme selv hva hun vil gjøre med kitinga. Videre forteller hun: *”Jeg drev med [X en annen idrett], og på et eller annet nivå så må du begynne å trene mye, må trene hver helg, og når du egentlig ikke kan. Og etter hvert må man spesialisere seg, og man må gjøre det samme hele tida, og blir fort lei. Men i kiting er det veldig mange mål da (...) Det er litt sånn jeg føler nå at ok, freestyle'n, der slår jeg meg så sinnsykt hvis jeg skal bli bedre, så da kan jeg heller gjøre andre ting. Jeg tror det er veldig mye press da [i idrett], det blir så alvorlig så veldig tidlig. Det er i hvert fall det jeg følte selv, når jeg var yngre (...) Men man trenger jo mer utstyr for å kite. Utstyret koster jo, det er en kneik å komme over den første gangen, men har man utstyret trenger man ikke kjøpe heiskort”.* I tillegg til friheten kiting innebærer, drar Maiken også frem variasjonen man har i kiting som en grunn for at man ikke blir lei.

En annen av amerikanerne, Ricky, hadde drevet med surfing mange år, men brukte mesteparten av tida si på å kite nå. Han presiserte veldig at frihet var en utrolig viktig del av kitinga for han, og med det mente han at det ga mye større muligheter enn vanlig surfing: *”If you surf, you know, you have to lay in the water and wait for the perfect wave to come. And sometimes you have to wait for a long time. But when you kitesurf, you can just go everywhere you want, as long as the windconditions are good. That is freedom”*. Ricky snakker ikke om frihet i den grad at kiting er uorganisert, men friheten man føler når man er ute i naturen. Frihet er også med på å gi indre mening, eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller indre verdi, i kiting.

Det virker også som lek er en vesentlig del av kitingen, og kan gi indre mening. Det er flere som snakker om hopping, triksing og at det er viktig å ha det gøy. Her forteller Trym hvordan det ofte er på konkurransene som blir arrangert. Konkurransene han snakker om her, er de som blir arrangert i Norge. Det er altså ikke snakk om konkurransene i verdenscupen: *”Jeg synes at kiting er mer sånn som vi hadde det i dag, at man kan hoppe, prøve nye ting, kose seg. Det er filmingen og bilder og de tinga der som på en måte er greia, altså jeg er ikke noe sånn konkurransetype. Om jeg kaller det sport, det er sikkert en sport eller en idrett, men for meg så er det en aktivitet og noe livsstilsaktig”*. Videre forteller han: *”Det er ikke noe sånn, det er ikke noe toppidrettsenteret. Assa du kan ta en fest dagen før, det er liksom veldig få som på en måte passer på kosten og liksom tscy tscy tscy for å gjøre det bra dagen etterpå (...) for det er jo egentlig ikke så mange som er med på konkurransene heller, som er toppidrettsutøvere”*. Selv om det kanskje er som beskrevet ovenfor for de fleste, forteller han at det også finnes de som er seriøse, og satser på lik linje som andre toppidrettsutøvere. Da jeg spurte Trym om han kunne huske første gangen han prøvde en kite, svarte han: *”Det var første gang jeg så en [kite], og så prøvde jeg oppe på Ekebergsletta. Så da kjøpte jeg en kite dagen etterpå (...) så første sommer’n kjørte vi på Ekebergsletta med jo-jo’er [foilkite] og rulleskøyter (...) så da så jeg egentlig bare de jeg møtte der oppe [Ekebergsletta], så ble vi litt fascinert av det og dro til den Dominikanske Republikk, og var der i 3 uker. Meldte oss på kurs og sa vi aldri hadde kita før, og kom godt i gang første dagen. Og der var det mye folk, og det var der jeg klarte å bli ordentlig bitt av det. Mye folk og det gode miljøet, og det var mye morsommere der enn det vi hadde hatt det på Ekebergsletta”*.

Videre da jeg spurte om han hadde noen gode kiteminner han huska fortalte han: *”Nei, har jo mange, jeg satte jo et triks jeg har trent på i halvannet år i dag (...) det er liksom, det satt jeg,*

så nå er det et ferskt og godt kiteminne. Så ja, etter halvannet år så tok jeg det faen meg på en dårlig dag i Ørterdalen! Hæææ, eller alle andre tror det var en dårlig dag i hvert fall. Det var en bra dag (...) ellers så er det alt det, jeg reiser kanskje 2-3 turer i året. Så det er alle de, det er forskjellig reiser og forskjellig minner fra de reisene”. Vi snakket også litt mer om triksing og hopping, noe Trym mente var viktig for han, for å få litt utfordringer: ”og da hvis du i tillegg kan kose deg og sette noen nye triks, du må jo ha en liten utfordring, kan ikke bare cruise frem og tilbake, da hadde jeg blitt lei (...) Så jeg må prøve på nye ting, og få til nye ting, og sette nye triks. Det som er hvis du skal konkurrere er at du må øve på samme trikset hele tida. Men for meg så blir det jo sånn, jeg klarer ikke å holde på med samme trikset resten av romjula, det blir kjedelig”.

Da jeg spurte Kine om hva som vekket hennes interesse for kiting stod også lek i fokus: *”Nei, jeg har alltid likt fart og spenning og hopping og sånne ting, så dette ville jeg prøve å lære”.*

Også for Anton var leken et viktig tema. Dette er svaret hans på om han tenker noe på risikoen når han kiter: *”Jeg tenker ikke på risiko, kan ikke tenke på at det kan gå gårent liksom, men det er jo en spenning i det, det går jo, kan gå fort og, det er jo en actionsport”.*

På spørsmål om hva som vekket hennes interesse for kiting, svarte Maiken: *”Det var veldig nytt da, folk dreiv jo fortsatt og mekka egne brett (...) Det var jo veldig på utforskningsstadiet. Så det var vel egentlig mest det, og så var det noen av de vennene mine i Australia som holdt på med det”.* Vi snakket også om hvor hun likte best å kite: *”Peru er sinnsykt kult å kjøre bølger”.* Men det finnes også steder i Norge som er ålreite: *”Hvis du treffer strømmen og vinden riktig, så kan Verket faktisk være sinnsykt bra”.* Jeg spurte henne også om hun har noen gode kiteminner: *”Det er alltid kult når man setter et nytt triks for første gang (...) På sommer’n er det de dagene med perfekt flatt vann hvor du klarer å sette triksa dine”.* Jeg snakka også med Maiken om konkurranser og hvordan forhold folk i kitemiljøet har til dette: *”En freestyle-konkurransse blir jo mye mer sånn. Ja, litt mere press på at de flinke skal bli med. I Norge har vi jo hatt verdens beste snøkitere, og de har jo nesten følt litt at de ikke kan bli med i NM fordi det blir så urettferdig, og det blir litt feil”.* På grunn av det blir like resultater hvert år lurte jeg på: *”Ikke sant. Men det er noen som virkelig har kjørt konkurransegreiene langt. Og de er en veldig liten del, i forhold til hvor mange som kiter... Det er ikke noe sånn at de ser ned på alle andre heller tror jeg, jeg føler at alle har på en måte den samme ambisjonen, man vil ha det gøy... Det tror jeg med de og, selv om de*

konkurrerte på et veldig høyt nivå, så var jo utgangspunktet og ha det gøy allikevel". Så i følge Maiken er det også viktig å ha det gøy for de kiterne som er med å konkurrerer på et høyt nivå.

På spørsmål om hvorfor han startet med kiting svarte Bård: *"For meg så var det sikkert det at jeg var egentlig veldig lei av å stå på ski, men jeg var fortsatt gira på å gjøre noe. Når du har vinter åtte måneder i året, så var det på en måte å finne noe annet som man skulle bli gira på. Og da virka kiting spennende, men da var det ingen som hadde kurs, så da var det bare å kjøpe seg en kite og prøve å finne ut av det, og det tok et år før vi egentlig lærte noe som helst".* Videre på spørsmål om han mener kiting er en idrett eller livsstil, eller hva det er for noe, svarer han: *"Det blir litt delt. Noen er veldig ivrige, etter en stund så blir det en livsstil, når man driver med det hele tida. Det er litt det at du må være dedikert hvis du skal kite mye, det blir liksom ikke som en sport, da blir det på en måte en livsstil. Kiting kan aldri bli som andre idretter på grunn av at man er så avhengig av gode forhold, som gjør det vanskelig å planlegge konkurranser".* Jeg spør også Bård om hvilke steder han liker best å kite: *"Her oppe er desidert der jeg liker best å kite, fordi jeg kjenner alle stedene og veit hvor de beste forholda er. Men det er masse steder i USA og Alpene som er bra, når det er bra. Men det er det, jeg reiser mye til andre steder, og du kan vente masse her og, men det er sjeldent du ikke får kita noe. Vi kjørte blant annet, meg og et par kamerater i USA en måned, kita to dager på en måned, og da blir man litt fed up".* På spørsmål om han har noen gode kiteminner fortsetter han: *"Ja, det er masse hele tida, men de jeg kanskje husker best er fra 6-7 år sida, når jeg bodde her oppe med en del andre kamerater og vi virkelig satsa på kiting. Når vi hadde bra dager der alle lærte nye triks og pusha hverandre, ja, det var kanskje det jeg husker best, eller så er det jo knallbra dager hele tida. Jeg har kita så mye at alt går bare i ett etter hvert, det blir litt sånn du glemmer litt hvor bra den ene dagen var".*

Da jeg spurte Anton om hva som er hans beste kiteminne svarte han ganske kjapt: *"Det må være når jeg klarte å komme opp på brettet og styre kiten samtidig. Plutselig kjente du hadde følelsen og, det må jo være den beste opplevelsen hittil da".*

4.2 Konkurransen, status og image

Konkurranser er en form for ytre mening med kiting. Konkurranser har for noen en verdi, i tillegg til den verdien idretten har i seg selv. Da jeg spurte Maiken om hva folk i kitemiljøet mener om konkurranser og sponsing svarte hun: *"Det har vært en veldig lang diskusjon om*

man skal inn i Norges Idrettsforbund. Det er jo en gjeng som har starta Norges kiteforbund som er veldig for medlemskap, det er kanskje litt mere klubbene som stritter litt i mot. Og så er det litt sånn hvis du drar i gang et NM, så er det ganske vanskelig å få folk til å delta egentlig. De fleste som kiter, kiter mest for å ha det gøy. Det er en veldig liten del av kitemiljøet som egentlig er så veldig interessert i å konkurrere i det hele tatt. Hvert fall når det gjelder freestyle-konkurranser. Så jeg tror på en måte innenfor kitinga at det begrenser seg litt selv". Jeg følger opp med å fortelle at jeg har jo hørt mye snakk om konkurranser blant deltagerne, men det er altså mest for gøy?: "Ja, det er litt det, for å finne en grunn til å møtes. Sånn som Red Bull Ragnarok samla jo veldig mye folk i fjor... Men det var vel ingen som tok det så veldig høytidelig at man ikke gjorde det så bra heller, de fleste er jo mer på et nivå hvor man egentlig mest har lyst til å ha det gøy. Det er jo en konkurranse som alle kan være med i da".

Noen snakker om kiting som en idrett, noen mener det er noe annet. På spørsmål om kiting er en idrett eller ikke svarer Kine: *"Du kan legge det til hvert nivå, du kan ha det som en liten hobby ved siden av å være ute i friluft, men man kan jo drive å konkurrere og, da er det veldig oppi toppidretten. Men du kan jo bruke det til bare å kjøre på tur".* Kiting er med andre ord lik de fleste idretter, noen har det som hobby, mens noen er toppidrettsutøvere.

En som var veldig opptatt av konkurranser var Kine: *"Hver gang jeg er ute å kiter så trener jeg til konkurranse, jeg tenker alltid konkurranse. Jeg prøver alltid, som i dag, prøver alltid å lære noe nytt. Eller sette nye triks".* Men hun forteller også at hun bruker mindre tid til å kite på snøen nå enn før: *"Men det blir mindre og mindre [snøkiting] fordi, det er mindre og mindre folk som konkurrerer på snø. Så da bruker jeg mye mindre tid på snø, jeg bruker mye mer tid på vann siden nivået er mye høyere der (...) Og det er mer konkurranse og mer penger og mer prestisje på vann enn på snø (...) Så derfor bruker jeg mest tid på vann, for jeg har mer lyst å være god på vann enn på snøen".* Hennes beste kiteminne dreier seg også om konkurranse: *"Ja, når jeg vant den første bølgekonkurransen. Jeg har vunnet mange konkurranser, men har aldri vunnet i bølger og det var det som var målet mitt da. Og slå hu ene, hehe".* Hun forteller at det er bølgekonkurranser hun satser mest på nå: *"Jeg driver ikke med så mye freestyle lenger (...) Jeg synes det ble litt kjedelig å trene på de samme triksa hele tida. Du blir eldre, og alle andre blir yngre som kommer inn i freestylen, så det er veldig tøft, å trene bølger og freestyle og race, jeg gjorde alle tre, jeg gjør det i år og da (...) Men jeg fokuserte mest på å bli best på bølger (...) Det er det som skjer med snøkiting og, jeg har*

liksom ikke tid. Hvis jeg skal være på topp i vannet så må jeg prioritere det". Jeg spør også Kine om hva folk i kitemiljøet synes om konkurranser: *"Ja, nå er det jo en diskusjon om man skal inn i Seilforbundet eller ikke, og da er det mange som er veldig for, og mange er veldig i mot. Men vi må inn i Seilforbundet hvis det skal bli en OL-idrett. Men skal det bli en OL-idrett, så blir det jo racing (...) det er en litt spesiell gren, men det er den som er mest attraktiv for publikum, så derfor er det greina de kommer til å velge inn i OL, de kommer ikke til å velge freestyle (...) i 2016 skal de prøve å få det inn som en prøve-gren. Og da må klubbene inn i Seilforbundet for at Norge skal få ha med kjørere. Så derfor er det litt sånn, det har vært mye sånn, ja men, hvorfor skal vi ha konkurranse? Hvorfor skal vi ikke bare ha det for gøy? Og da sier jeg, ja men hvis folk vil konkurrere, hvorfor skal de ikke få lov til det? Så kan dere som bare vil lage filmer og vise dere fram gjøre det, så kan andre få lov til å konkurrere. Det er jo, den diskusjonen er der jo".* Hvis kitere fra Norge skal få lov til å delta i et eventuelt OL, må de være medlemmer av Norges Idrettsforbund, og da er det Seilforbundet det vil være aktuelt å bli meldt inn i. Jeg lurte også på hvorfor Kine hadde valgt å drive med kiting i forhold til andre idretter: *"Jeg ødela kneet mitt, på fotball, ble operert to ganger. Så var jo målet å spille på landslaget i fotball. Det gikk ikke, men det ble mye idrett. Så begynte jeg med kiting, og fikk være med å konkurrere"* Ja, du har litt konkurranseinstinkt, avbryter jeg: *"Ja, jeg har veldig, hvis det er en konkurranse så er jeg fullt konsentrert, det går ikke an å spørre meg om noe. Når jeg er i en idrettskonkurranse går jeg for å vinne uansett åssen konkurranse det er, uansett om jeg kan det eller ikke. Jeg prøver å legge det fra meg litt, men jeg synes det er veldig surt å tape, hehe (...) Og så med kitingen, når jeg begynte å konkurrere, det var bare meg som kunne gjøre det bra, jeg trengte ikke å tenke på... om hu kjørte bra eller ikke. Det likte jeg og ganske godt, at hadde jeg en god dag så gikk det bra, hadde jeg en dårlig dag, så kunne det gå bra da og".* Av disse sitatene ser man at konkurranser gir Kine en ytre motivasjon.

Status kan også være en ytre drivkraft for noen, og idrett kan være en ting som gir enkelte høy status. Jeg lurte på om det var noe av dette blant kitere. På spørsmål om det er noen i kitemiljøet som har høyere status enn andre, eller om det noen som blir sett mer opp til enn andre svarte Trym: *"Tror ikke det er så veldig mye av det. Tror kanskje det er noen som tror at de blir litt sett opp til. Men tror ikke hopen egentlig bryr seg så mye om det. Men jeg tror, hvis noen ser opp til noen, Kjell kan kanskje bli litt sett opp til av noen, men det er fordi han er ganske real (...) det er jo noen kids og sånn, det er det da, de får litt autografer fra disse gutta [de som er gode], og han amerikaneren som er her nå (...) jeg kjenner dem jo så godt,*

så av de gode da, hvis noen ser opp til noen av de gode, så kanskje ikke jeg legger like mye merke til det. Det kan jo hende at de på kurs synes det er stas og synes de er flinke, og har lyst å bli like flinke, det kan godt hende (...) Stine kan vel kanskje, hun vet jeg får mye sånn fanmail og (...) jenter som, det er mye jenter, som skriver til henne og spør om ting, og syns det er kult at en jente klarer å hevde seg i ting... så hun er kanskje en av de som har noe fans på den måten”.

På det samme spørsmålet svarer Kine:

”Jeg tror alle går under samme, i hvert fall setter jeg alle på lik plass. Alle er kitere, og noen er bedre til å kite, mens andre er bedre til å lage mat. Kiting er en liten idrett, ja, men kanskje noen er steingode på dette liksom. Men for det at folk er gode i idrett føler ikke jeg at... noen er veldig gode på ski, men kan være drita dårlig på data. Og det er liksom alle er under et plan når vi er her, selv om du er god eller dårlig”. Ja, man vet jo hvem som er gode skyter jeg inn: ”Du vet kanskje hvem som kan kite, og du vet jo hvem som kan ting, og du må alltid ha hjelp til noe. Sånn som i dag har jeg hjulpet Hans med å lære triks, og det er jo litt sånn, ja hvis jeg kan det trikset, så selvfølgelig lærer jeg det bort. Så alle er på sitt nivå, så er du bedre til det, så da er du jo det, og selvfølgelig står det respekt av at du er god til den tingen, men det er alltid, folk har alltid noe de er gode på”. Jeg har ikke møtt noen som er høye på pæra forteller jeg: ”Nei, men selvfølgelig er det jo noen som er det. Men du, jeg tror du blir dratt ganske kjapt ned liksom. Går rundt og tror du er kongen så får du høre det, hehe”.

Jeg stiller samme spørsmålet til Maiken, og på det svarer hun: *”Ja, det må jo være de, sånn hvis jeg skal snakke for meg selv, det kan jo være andre som har andre utgangspunkt. Men så klart de som setter bedre triks enn deg selv vil man jo alltid se opp til... og det er klart Stian og Magnus og alle de gutta der, særlig når de konkurrerte så mye som de gjorde... så ble jo de, de setter standard'n ... for hva alle andre på en måte vil prøve å oppnå. Men om man ser opp til dem, de er på en måte kompiser dine og... så det blir litt feil og kanskje si at man ser opp til dem, men hehe... jeg føler at de er jo mere kompiser enn de er idoler”. Men for folk som kanskje ikke kjenner dem, så er det vel kanskje de som blir sett opp til lurer jeg på: ”Ikke sant, det vil jeg jo si. Og så er det de som på en måte klarer å promotere seg selv, jeg synes jo for eksempel Sunniva har gjort veldig mye for jentekiting i Norge... Er veldig flink til å få reklame for sporten, få seg selv i media, sånne ting, det gjør jo at folk hører om sporten, det er jo imponerende bare det at hun klarer å leve av det og komme dit hun er. Det syns jeg jo... men jeg føler jo at de er mere venner enn de er, sånne man ser opp til, men jeg tror nok det*

hvis man akkurat har begynt med kiting, er veldig mye yngre enn de, så selvsagt er det de man ser opp til fordi det er de man har hørt om”.

Bård blir også stilt det samme spørsmålet, da svarte han som følger: *”Nei, jeg tror det er lite idoler, men det er selvfølgelig noen som har høyere status enn andre (...) Jeg tror mange ser opp til de som er flinke til å begynne med, og så etter hvert som man blir kjent med folk, får folk en høyere status fordi at de er bra folk og ikke for at de er flinke til å kite, tror jeg. Men det er litt sånn fra sted til sted (...) folk er mer jamne enn det de er i andre sporter, nettopp fordi at det ikke er så mye penger i det. Er du kjempeflink i kiting så tjener du ikke millioner i året og er, kjendis, det er på en måte litt sånn, alle er like, uansett om du er flink eller ikke da... Litt er det jo selvfølgelig, men ikke, ikke på langt nær som det er i andre idretter... tror jeg”.* Jeg forteller at det er det jeg også har fått inntrykk av mens jeg har vært her, at hvis man ikke vet hvem som er kjempegode og har konkurrert, virker det jo som alle er ganske like: *”Ja, jeg tror det også, og det er litt sånn jeg mener det skal være, det er på en måte ikke noe grunn for folk å være eplekjerne bare fordi at de er bedre enn andre til å, akkurat til å kite, og der er folk, ja, veldig, der tror jeg folk er ganske flinke”* Jeg forteller også Bård at jeg ikke har møtt noen som har vært noe høye på pæra enda: *”Nei, men det er det på en måte ingen grunn til å være heller, når en sport er så liten, men jeg tror med en gang det kommer penger i bildet så blir ting litt annerledes”.*

Både på det folk sa under intervjuene, og det jeg hørte og så mens jeg var der oppe, virka det ikke som noen hadde noe høyere status enn andre. Alle som var der, både erfarne kitere som har holdt på siden kiting kom, og til de som var helt nybegynnere, virka som var like hyggelige og inkluderende overfor alle. Det eneste jeg hørte som kan tyde på at noen i kitemiljøet har noe høyere status var det Frank sa under en middag: *”Det at det kommer superstjerner som Lenten og Hadlow trekker jo mye folk”.* Det var her snakk om en konkurranse på snø hvor de to kjente kitesurferne (kiting på vann) Ruben Lenten og Aaron Hadlow skulle delta på. Siden kitesurfing på verdensbasis er mye større enn snøkiting, kan det jo tenkes at det er noen her som har litt mer kjendisstatus enn andre. Men som Bård sa er snøkiting enn såpass liten idrett at det er lite superkjendiser der.

I flere idretter, kanskje spesielt livsstilsidretter er klær, utstyr og hvordan man ser ut viktige faktorer. Image kan for noen gi en ytre mening. På hvordan dette er i kitemiljøet svarer Trym: *”Jæææ, det er vel litt delt tror jeg. Det er noen som er veldig opptatt av det. Jeg tror ikke på*

noe måte jeg er en av de som ikke bruker mye penger på klær og utstyr, haha. Men det er noen som gir fullstendig faen, og så har du noen som på en måte, vi har jo noen gode trendsettere da, og så er det noen som følger veldig på, så det er litt utstyrshysteri. Jeg tror du kan komme hit og, hvis du ikke har vært i noen miljøer som på noen måte, har hatt noe press av noe slag på merkeklær eller noen ting, så tror jeg du kan komme hit og oppleve det som ganske, ja, litt sånn på det assa (...) For utstyret vi bruker, ja, det er mye dyre luer og votter og, du har jo Benny og Kjell og de er jo gode, de er jævlig opptatt av, de er veldig opptatt av åssen de ser ut”.

Jeg spurte også Kine om hvor opptatt folk er av klær og utstyr:

”Du har en gruppe der du kan se veldig at det er, det som er inn da, at de alltid har det nye stashed, kiter og utstyr. Men du har også alle de andre, som er litt mer hobbykitere som har utstyr som ikke er så, at de ikke er nødt til å ha det nyeste (...) Det fins begge deler, det er de som er veldig ekstreme, og hele tida skal ha nytt og det skal være fashion. Og så har du de andre (...) Men kitene, nå har de kommet på et nivå, der de ikke blir så mye bedre. Tidligere så var det jo, du måtte kjøpe deg ny kite for det var så stor forskjell. Men nå er det sånn at du kan ha kiten din ett par år før du bytter, det kommer an på hvor mye du kiter, og hvor godt du tar vare på den (...) det er dyrt utstyr så”.

Om folk i kitemiljøet er opptatt av image, klær og utstyr, svarte Anton: *”Ja, det er sånn i kitemiljøet ja. Jeg har det inntrykket i hvert fall... Hvert fall de som kjører proft, de har jo det nyeste og det hippeste. Det er jo, alle vil jo se bra ut liksom (...) Så, det er vel ikke noe press, men det er jo en slags greie, faktisk”* Så det er ikke noe press spurte jeg: *”Nei, nei”.* Folk snakker jo mye om utstyr fortsatte jeg: *”Ja, det blir sånn merkehysteri, kan bli da... Det er jo for alle, så det er jo ikke, du må ikke ha det nyeste og beste, det er ikke det jeg sier heller, men du kan jo klare deg veldig bra uten”.* Ja, utstyr fra etter 2005 er...: *”Ja, da er det sånn skille, må aldri ha en kite som er eldre enn det, for det er skjedd så veldig mye”.*

På det samme spørsmålet svarte Maiken: *”Det blir mye snakking om hvilke kiter er bra og hvilke kiter er dårlig”.* Man er jo kanskje litt avhengig av ordentlig utstyr og da spurte jeg videre: *“Ja, det er man jo også, man kan jo ha det veldig gøy med en brukt kite når man er nybegynner. Men særlig sikkerhetsmessig, det å ha en litt nyere kite er ganske viktig... alle kitene i dag er såpass bra, at egentlig tror jeg det er smak og behag... men det er veldig mye smak og behag, og de er ganske forskjellige, så det blir jo veldig mye snakking om utstyr, det*

gjør det jo absolutt. Man ser litt forskjellige stiler og klær, men så er det jo også veldig mye forskjellige mennesker som kiter. Så du har jo virkelig kjempebredt aldersspenn og kjempebredt spenn på hva slags type mennesker... så kanskje i andre deler av miljøet er det noe helt annet (...) Det er vel derfor, man er veldig mye ute, og de klærne man bruker, bruker man veldig mye, så man blir jo litt opptatt av kvalitet og sånn”.

Jeg spurte også Bård om folk i kitemiljøet er opptatt av image, klær og utstyr:

”Jeg tror noen er veldig opptatt av det, og andre ikke i det hele tatt. Egentlig. Det er gjerne litt den yngre generasjon som er mer opptatt av det, mens noen ikke er opptatt av det i det hele tatt... Og det er litt forskjellige stilarter og alt mulig, så ja, jeg tror ikke det er like ille som det er i mange andre sporter men, definitivt, det er sånn, og helt sikkert opptatt av det sjøl og, så hehe”. Jeg fortalte at jeg hadde lest at i snowboardmiljøet er det spesielt mange unge som er veldig opptatt av det: “Ja, og det er det som er, kiting er ofte litt eldre folk, du ser det ikke like tydelig der som det du gjør i sporter der det er yngre som du sier. Men det er jo litt utstyrshysteri, i kiting er jo kanskje det ganske stort, ikke det at folk blir, at du føler deg utafør hvis du har en gammel kite. Det er på en måte ikke noe press for og, for at alle andre er veldig ivrig på det, bytter utstyr ofte, og da blir det litt, du føler du ikke får like mye ut av sporten hvis du har gammalt utstyr (...) Det er vel kanskje det største presset mer enn stil da, men det er kanskje, det er press folk legger på seg sjøl og, for det skjer så mye på utstysfronten at man, når du først legger så mye tid i det, så vil man gjerne ha utstyr som du får mye ut av”.

Man kan se at utstyr er en viktig del for de som kiter, naturlig nok. Da jeg spurte Anton om han kunne huske første gang han prøvde en kite svarte han: *”Jeg fikk sånn treningskite først, det var jo artig å kjenne på følelsen hvordan den bevega seg og oppførte seg, og at du hadde kontroll over’n. Første møte med en kite da kjenner du liksom trøkket og får, får mer ordentlig følelse. Så det er jo, ja, en opplevelse”.*

Under en samtale under frokosten ga også Kine uttrykk for at utstyr er viktig: *”Selv om man har råd eller ikke, må man kjøpe seg ordentlig utstyr”.*

4.3 Det sosiale

Det har vært litt forskjellige faktorer informantene har dratt frem som er med på å gi dem en mening i det de driver med. Men noe alle gir uttrykk for er veldig viktig, både de jeg har

intervjua og de jeg har snakket med under feltarbeidet, er det sosiale. Det sosiale er relatert til de andre meningskategoriene; natur, frihet, lek, konkurranse, status og image. Idrettsfilosofen William Morgan (1994) har argumentert for at idretten er forbundet med fellesskap, og det sosiale kan både gi indre mening og ytre mening. Da vi snakket om konkurranser fortalte Trym: *”Jeg tror ikke det er så veldig mange som er veldig, som er helt i mot det [konkurranser], jeg tror kanskje jeg er en av de som er mest sånn, eller som ikke er så opptatt av det, men konkurransene vi har nå er jo litt sånn, alle kan delta, og det blir egentlig en sosial greie av det”*. Videre forteller Trym mer om hvordan holdningen til konkurranser blant mange i kitemiljøet er: *”Det er jo mye, alt det sosiale rundt da, det som du merker her, også når det er arrangementer og konkurranser så er det jo det at det er mange kjente som møtes, og så konkurrerer alle, og om du er god eller ikke så hakke det så mye å si egentlig”*. På spørsmål om hva som trekker Trym til stedet vi er, spiller også det sosiale en viktig rolle: *”... og så er det miljøet her, jeg kjenner jo de som eier her godt og, gode venner på Geilo og, ja, de som jobber og bor her. Det er liksom gjengen og miljøet (...) det er liksom det langbordet og alt, alle spiser sammen alltid og, vi lager det jo veldig sosialt her”*.

Også da Trym fortalte om hva som vekket hans interesse for kiting betydde det sosiale en god del: *”Nei, det var litt det der [godt miljø og morsomt]. Så husker jeg vi kom hjem, vi kom hjem derfra, så kjørte vi rundt over alt for vi visste ikke hvor vi skulle, vi kjørte rundt til det fjellet der og over det fjellet der og ikke sant, haha, vi hadde mye skumle kiteturer da for å si det sånn. Ja, før vi liksom begynte å skjønne hvor folk var da. Og så meldte vi oss på en sånn tur til Danmark, med en kiteklubb. Hvor det var 20 stykker med. Og så ble det en gjeng. Og så begynte vi å kite sammen og møtes den gjengen, det er jo mange av de som er med i gjengen fortsatt, hvert fall noen. Men året etter sluttet de som hadde arrangert og sa: nei noen andre fikk gjøre det. Så da tok jeg og han kompisen min over hele greia, så vi drev den kiteklubben i mange år sammen vi, og lagde turer hvert år, så det er liksom det der første gang du er på tur så oj, nå fikk jeg plutselig tjue nye venner, og som hjalp hverandre på stranda, og tok vare på hverandre når det gikk gærent ute i Drøbaksundet og ikke sant, så det er liksom den greia, fellesskapet der som egentlig har holdt meg gående og drifta. Sier ikke at det ikke er moro, men det er sjeldent like moro, eller, det blir jo ikke så moro og kite alene oppå Hardangervidda tre dager på rad. Det er liksom den der, det er litt artigere når du har hele gjengen rundt deg, og fellesskapet, man får litt kick av det tror jeg”*. Som sagt har Trym møtt mange og fått flere venner gjennom kitinga: *”... og det er en sånn gjeng hjemme og, det er vi som sykler og kiter sammen (...) og vi har truffet hverandre gjennom kitingen... ja, det er en*

god gjeng. Jeg tror kanskje det er litt det der at man tar litt vare på hverandre, man må passe litt på hverandre når du er ute å kite (...) Det er et eller annet som gjør, vi tar vare på hverandre på fritida og hjelper hverandre”.

Kine fokuserer også blant annet på det sosiale da hun forteller hva som trekker henne hit: ”Ja, i fjor var jeg veldig lite her, for da begynte sesongen på vann så tidlig, men jeg har vært her mange år, liksom bodd her oppe. Og det er jo folk og stemningen rundt det som trekker deg opp her. Og så er det samtidig gode forhold å kite på snø. Men det er det miljøet som er her som gjør at jeg kommer opp her”. Hun har også fått venner og bekjente gjennom kitingen: ”Ja, har blitt kjent med folk over hele verden, så uansett hvor jeg reiser så kan jeg finne folk som jeg har møtt”. Videre forteller hun litt mer om hvordan miljøet er: ”Hvis du kommer på stranden i Stavanger og du har med en kite og det er kitere der, så blir du kjent med de med en gang, og blir invitert på fest på kvelden. Så det er veldig inkluderende folk, de vil at det skal komme mer og mer folk, for de vil jo at det skal vokse (...) Men så er det jo og noen som detter fra og noen kommer, så det, det er jo litt utskiftninger, det er det jo”. Jeg forteller at jeg også har fått inntrykk av at det er et godt miljø blant kitere, og at jeg har opplevd at alle er hyggelige og hjelpsomme mot hverandre, proffe som nybegynnere: ”Det håper jeg fortsetter, det at, uansett åssen nivå du er på, alle har vært nybegynnere (...) Så, ja alle vet hvor kjedelig det er. Så det er viktig å hjelpe de som er nybegynnere så de ikke gjør de store feilene. Og hvis du ser at en gjør noe feil så gå bort å si det til de, og det tror jeg at folk gjør. Så det, å hjelpe og få folk inn i miljøet, vi vil jo ha mest folk”. På slutten av intervjuet med Kine forteller hun også at det er flere i miljøet enn henne som setter pris på det sosiale: ”Alle finner forskjellig mening med kiting, men det er mange som ser det sosiale i kiting, du er jo ute der alene, men samtidig er du jo med alle vennene dine (...) Og at når du gjør et triks så er det jo ofte at folk ser det, og at de liksom wåååå, heier på deg. Jeg tror du har det sosiale ute på kitingen, men og når du kommer hjem, for eksempel her da, at du kan fortelle hva du har gjort utpå der. Det tror jeg er, at det er mange som driver med kiting på grunn av det sosiale da (...) Ikke det at de skal ut å trene og sånn, men at du har en gruppe som du er med, uansett åssen du er, er du liksom godtatt inni gruppen”.

Anton drar også frem det sosiale når han forteller hva som trekker han hit: ”Det er vinden og folka som er her, mmm, bra miljø (...) alle har på måte samme interessen, så man har noe å prate om da”.

Maiken snakker også om det sosiale da jeg spurte om hva som trekker henne hit: ”Det er helt

klart miljøet her oppe, og selvsagt forholdene da (...) Men absolutt også det at man alltid møter masse gamle kjente og (...) det er alltid veldig hyggelig, man trenger ikke å avtale med noen”.

Da jeg videre spurte henne om hvorfor hun driver med kiting fremfor andre idretter svarte hun: *”Ja, jeg har drevet ganske aktivt med [X en annen idrett]i alle år da, og det er jo et ganske mye mere dårlig miljø, hehe. Kiting er, miljøet i kitinga er bare 5000 ganger bedre liksom”.*

Bård forteller også under intervjuet at han har fått mange bekjente gjennom kitinga: *”Det største nettverket jeg har er jo ene og alene på grunn av kiting, rett og slett (...) Det er stort sett en ganske åpen gjeng og lett å bli kjent med, og mye forskjellige folk da, og litt forskjellige aldersgrupper, så det er mange jeg aldri på en måte hadde blitt kjent med, så det er kult”.* Da spurte jeg han videre om han var sammen med noen av disse også ved siden av kitinga: *”Vi har jo blitt en stor gjeng nå, og de beste kameratene jeg har er jo truffet gjennom kiting, men som nå gjerne, ja sykler mye, like mye downhill-syssel og stikker på byen sammen, og da er det utelukkende folk fra kiting stort sett”.*

Jeg forteller også Bård at de kiterne jeg har møtt har vært hyggelige og hjelpsomme uansett nivå de er på: *”Ja, det er akkurat det, det ikke så mange andre sporter det er helt sånn da, der er litt sært egentlig, men jeg tror kanskje det er litt for at det er såpass ungt og da... og det, ja alle kjenner seg litt, alle har vært nybegynnere en gang og kjenner seg igjen. Man er veldig nybegynner i kiting i forhold til det man er i andre ting. På ski og snowboard så er det på en måte den terskelen når man skal lære, men det er ikke, det er stort sett lettere og med mindre konsekvenser da”.*

På spørsmål om hvorfor han driver med kiting fremfor andre idretter svarer Bård: *”Nei, for min del var det å gjøre noe annet enn det jeg hadde gjort før, men allikevel mer av det samme, og jeg hadde jo aldri surfa eller kjørt noe wakeboard eller noe sånn før jeg begynte å kite. Jeg kita på snø ett par år og så gikk jeg over på vann, man blir på en måte litt trekt i mot ting. Så nå har jeg kita mye, og nå prøvde jeg med speed-flying i fjor (...) På en måte så blir du, du vokser liksom, det baller bare litt på seg da, og at det blei kiting var litt tilfeldig, men man bodde på rett sted, og starta til rett tid ... Kunne like gjerne ha vært, ja, fallskjermhopping, paragliding, eller... noe sånn da, men det bare, og så var det veldig, alltid vært et veldig bra miljø, og det teller mye for at man skal fortsette”.*

Jeg snakka også med en av de som jobber på stedet om det gode miljøet det var der oppe: ”Vi prøver å legge litt til rette for det [det sosiale]. Men man kan ikke tvinge andre gjester til å være sosiale, men det har vi vært veldig heldig med at folk er. Du kan komme opp aleine uten å kjenne noen, så er det stort sett lagt alt til rette for å bli kjent med noen, og det er på en måte hele greia, og grunn til at man kommer tilbake og tror jeg, for det er, du treffer samma gjengen og man blir gode venner”.

Kjønnsrelasjoner er en del av det sosiale, og på stedet jeg hadde feltarbeid var det flere gutter enn jenter. Jeg spurte Bård om inntrykket mitt stemte, om det er flere gutter som driver med kiting: ”Ja, det er vel inntrykket jeg har. Men, det er overraskende mange jenter egentlig, men det er vel sikkert 70 % gutter. På kurs er det faktisk nesten flere jenter tror jeg, enn det er gutter. Av en eller annen grunn så er det ikke så mange som fortsetter da. Men jeg tror kanskje det er litt det med at man, du skal være veldig dedikert for å fortsette, det er mange som på en måte bare prøver det og så, nå har jeg gjort det, det var litt mye jobb, og ja”. Du må jo ofre litt tid og penger skyter jeg inn: ”Mer enn i kanskje andre sporter”. Så spurte jeg han om jenter blir sett ned på eller snakket noe nedsettende om: ”Nei... nivået er selvfølgelig dårligere på jenter enn det det er i, spesielt i konkurranser så merker du, det er jo som natt og dag på nivået der, men allikevel så er det ikke noe sånn, ja, jeg tror kanskje bare at folk bruker så mye tid på det at de setter pris på at det er jenter der, og ikke bare gutter rett og slett. Så det er veldig inkluderende i det store og det hele altså... Og det er sånn, nå har jeg vært masse rundt å sett og det er, det er liksom over hele verden da, kitere er stort sett veldig åpne og inkluderende”.

Jeg spurte også Trym om hvorfor han tror det er flere gutter enn jenter som driver med kiting: ”Ja. Jeg vet ikke hvorfor jeg, det er vel litt generelt om det er skikjøring eller snowboard eller sykling, det virker som gutta har mer behov for å komme seg ut å gjøre ting (...) enn å sitte sammen venninner og, jeg vet ikke om det er sånn det bare er jeg? Kanskje ikke i hestesporten men (...) På kurs er det ofte mest jenter assa, mye jenter på kurs. Men de kommer sjeldent, de kommer sjeldnere tilbake da (...) så jeg tror kanskje, det virker som, kanskje gutta blir mer sånn, når de er på kurs så blir de hekta”.

På spørsmål om hvorfor det er færre jenter som kiter svarte Kine: ”Det har blitt mange jenter, det har kommet masse jentecamper rundt om i verden, og det kommer masse jenter. Men det er ofte kjæresten, at dama blir med. Men når det er jentecamper er det de som ikke har

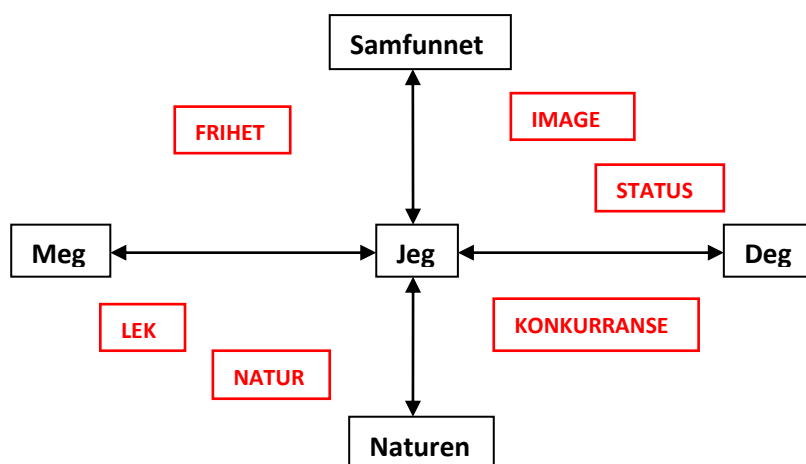
kjærester som kommer dit for å treffe andre. Det er såpass mange gutter som kiter, at det er vanskelig å finne jenter å reise med (...) Men med en gang det er camper og jenter som de vet er der da, så kommer de (...) Å komme opp her og være alene jente, det er litt tøffere enn å være gutt å komme opp, for det er jo ikke så mange jenter her (...) det kan være vanskelig å komme inn i, for jenter, jeg tror det er lettere for gutter for det er såpass mange gutter som du, du blir alltid kjent med de (...) Det er vanskeligere for jenter som kanskje er litt sjenerte”.

Jeg spurte også Maiken om det er færre jenter enn gutter som kiter: *”Det har absolutt blitt fler og fler jenter. Da jeg begynte var det jo nesten ingen jenter følte jeg... Og, det var veldig mange flere, man traff jo flere her oppe. Før så, det har alltid vært mye jenter som tar kurs, men det har jo vært få jenter som kanskje virkelig er aktive da (...) Og i konkurranser er det alltid veldig få jenter... Det er jo, så det burde absolutt vært flere som var litt mer aktive da”.* Det er jo i noen idretter jenter blir litt sett ned på, men jeg har ikke inntrykket at det er sånn her fortalte jeg henne: *”Nei, det er det vel ikke. At så klart nivået på jentene er jo ikke like bra som nivået på guttene. Selv i worldcupen så er jo gutta mye flinkere enn jentene... Men de gode jentene er også ganske flinke... Jeg syns jo de har kommet ganske langt da. Men det er klart, jeg tror aldri de kommer til å bli like gode som gutta. Sånn er det bare”* Men det er ingen som snakker noe nedverdiggende om jenter for det eller, avbrøt jeg: *”Nei, det tror jeg ikke, hvert fall ikke på det nivået vi er da. Jeg tror vel egentlig de fleste gutta helst vil ha flere jenter med, hehe”.*

5.0 Diskusjon

Idrett skaper mening for folk, og i idrettsfilosofien deler man opp mening i to grener; indre og ytre mening. Indre mening er de verdiene idretten har i seg selv, mens ytre mening er de verdiene idretten fører med seg (Neumann & Steen-Johnsen, 2009). Samme idrett kan gi både indre og ytre mening, og ulike idretter kan gi ulik mening. Hvilken mening en idrett gir mennesker er individuelt, det er også avhengig av det sosiale og samfunnet. Hva som gir individet mening skifter også med alder, kjønn og etnisitet (ibid). Det finnes flere faktorer som gir idrett mening, og i min undersøkelse har jeg kommet frem til syv meningskategorier jeg mener er relevante for å kunne si noe om hvilken mening kiting gir. Natur, lek og frihet er med på å gi kiting det Neumann og Steen-Johnsen (ibid) kaller for indre verdi. Det Neumann og Steen-Johnsen (ibid) kaller for ytre verdier som her er representert ved konkurranser, status og image kan for noen gi mening. Til slutt den sosiale biten, som er en mer eller mindre viktig del hos alle meningskategoriene jeg har funnet, men som jeg også har tatt med som en egen kategori (denne er ikke ført opp i modellen, men inngår i de andre meningskategoriene). Det sosiale går igjen både i natur, frihet, lek, konkurranse, status og image. Man er ute i naturen og leker sammen, man konkurrerer mot hverandre, status og image handler om hvordan de andre oppfatter deg, og man er en del av et fellesskap både når man er ute og kiter, og inne på kvelden når man sitter og prater om dagens hendelser. Gunnar Breiviks modell (se Figur 1.) viser en klassifisering av ulike idretter basert på hvordan de bidrar i individers eksistensielle relasjoner til natur, samfunn, andre og en selv. Dette er idretter som inneholder lek med naturen og dens elementer, lagidretter, én-til-én-idretter og individuelle idretter. Jeg vil bruke denne modellen (se Figur 2.) for å plassere meningskategoriene jeg har funnet i kitemiljøet.

Figur 2. Plassering av meningskategorier (rød) i kiting i Breiviks modell; Grunnleggende eksistensielle relasjoner i utøvelsen av ulike idretter (Breivik 1998:109).

Videre vil jeg se på meningskategoriene jeg har funnet og diskutere hvorfor disse er med på å gi mening til de som kiter. Jeg har også plassert Arnolds teoretiske begreper om mening der hvor dataene mine indikerer at de hører hjemme.

Kiting er i hovedsak en idrett som innebærer lek og interaksjon med naturen. Natur er en viktig del av kiting, og en av de mest fremtredende meningskategoriene. Det handler både om naturopplevelser sommer og vinterstid, men også det at man er 100% avhengig av gode forhold hvis man skal kite. Man kiter på vann, snø og også på land, men uansett er man helt avhengig av vinden. I boka ”Meningen med idretten” har Lars Klemsdal (2009) skrevet et kapittel om seiling: Kampen med elementene, mot konkurrentene. Selv om konkurranseaspektet kanskje ikke er så relevant for alle som kiter, kan man se flere likhetstrekk mellom meningen med kiting og meningen med seiling. Klemsdal (ibid) startet kapittelet med å fortelle at seiling er en kompleks aktivitet. Kompleksiteten handler om håndtering av utfordringene og mulighetene fra to naturelementer, vind og sjø, i tillegg til konkurrentenes valg, båten og kompetansen til mannskapet (ibid). Jeg vil vente litt med å ta tak i konkurranseaspektet, og heller si litt om de fire andre. Utfordringer og muligheter naturelementene vind og sjø (i forbindelse med kiting også snø) gir er helt essensielt også i kiting. Vind er hovedelementet i kitesporten, og uten vind er det umulig å kite. I seiling snakker Klemsdal om at man også må ta hensyn til båten og kompetansen til mannskapet, i tillegg til naturelementene. Det blir litt det samme i kiting. Kompetansen til mannskapet blir i kiting din egen kompetanse, og båten blir brettet eller skia du står på. I tillegg til å manøvrere kiten riktig i forhold til vinden, må man også ha balanse til å holde seg på brettet eller skia, enten man står på vann eller snø. Klemsdal (ibid) mener at håndteringen av denne kompleksiteten i seiling gir en mestringsfølelse og en opplevelse av å proaktivt innvirke på sine egne opplevelser og tilværelse. I kiting er relasjon mellom meg og naturen viktig, og flere av deltagerne i mitt prosjekt snakker entusiastisk om naturopplevelser og gode vindforhold. Følelsen av å mestre kompleksiteten i kiting, mellom naturelementer, utstyret og seg selv, virker som er med på å gi kiting mening for de som driver med det. Dette synes jeg kommer godt frem i det Jean fortalte meg om hvilken mening kiting ga han: *“Why do we ride the wind? It may be because we are searchers. We are searching for the ultimate ride. Mother Nature is a key factor which is why we become fixated on watching the weather and we wait. When the right conditions begin to unfold, our excitement grows. The better the perceived conditions, the higher our level of excitement for the ultimate ride may soon be within grasp. Our search for the ultimate ride motivates us to travel, buy more equipment, improve our*

skill, etc. Kiteboarding, surfing, and windsurfing are the few and unique sports which involve a dance we play with nature. Our experiences and anticipation can become very spiritual. Getting the ultimate ride or getting close brings us a sense of inner peace, but yet further encourages us on our continuous quest. At least that's how I feel”.

Kiting er også en individuell idrett, hvor egen ytelse, prestasjon og kapasitet og møtet med seg selv er viktige faktorer. Selve følelsen man får av kiting er altså noe essensielt for å kunne si noe om meningen med kiting. Kompleksiteten og samhandlingen mellom egen kompetanse, utstyr og naturkrefter kan være med på å gi kitere en mestringsfølelse. I følge Arnold (1979) er peak experiences, eller toppopplevelser, de øyeblikkene man opplever størst lykke og tilfredshet, og det er en subjektiv opplevelse. Slike toppøyeblikk kan bli betraktet som særskilte opplevelser som føles intense og meningsfulle, og som blir husket som opplevelser som har gitt stor glede (ibid). Da jeg spurte Anton om hva som var hans beste kiteminne, svarte han entusiastisk: *”Det må være når jeg klarte å komme opp på brettet og styre kiten samtidig. Plutselig kjente du hadde følelsen og, det må jo være den beste opplevelsen hittil da”*. For Anton virket dette som en opplevelse som betydde mye for han, og som gjorde han glad. Det virket som at dette kunne ha vært en toppopplevelse for han. En toppopplevelse har også flere kjennetegn. Det kan være at opplevelsen er gripende og unik, ofte svært personlig og gir en følelse av indre verdi, og kan føre med seg en desorientering i tid og rom. Opplevelsen kan bli oppfattet som mystisk og kan gi følelse av et samhold med verden (ibid). Dette kommer tydelig frem på kiteforumet en av deltagerne var medlem av. På spørsmål om hvorfor han kiter svarer han: *”To me it is escape and focus. It is the one area of life where all the cares and worries are left behind, and you must focus all your attention on the wind, water, kite and board. At the same time you become aware and feel the power and forces of the natural realm, and become part of it”* (Lakawa, 2011). Et annet kjennetegn ved en toppopplevelse er følelse av harmoni, å føle seg ett med objekt eller miljø, noe som tyder på rammene for idretten kiting kan være med på å gi toppopplevelser.

Meningskategorien lek har jeg plassert midt i mellom jeg – natur relasjonen, og jeg – meg relasjonen. Lek handler om å gjøre forskjellige, både planlagte og impulsive bevegelser. I følge Arnold (1979) er primordial bevegelsesmening mening vi mennesker får av å gjøre forskjellige bevegelser. Dette er altså bevegelser som gir mening i seg selv, som i kiting for eksempel kan være et triks, altså lek. Å leke handler om å ha det gøy, noe flere trekker inn som et viktig element i kitinga, for eksempel Maiken da hun fortalte om gode kiteminner:

”Det er alltid kult når man setter et nytt triks for første gang (...) På sommer’n er det de dagene med perfekt flatt vann hvor du klarer å sette triksa dine”. Man leker i relasjon med naturen, og i relasjon med seg selv. I løpet av feltarbeidet fikk jeg inntrykk av at lek er en viktig faktor i en kitters hverdag. Det å leke og ha det gøy er også viktig for voksne, selv om man kanskje tenker mest på barn når man hører ordet lek. Men når man blir litt eldre kaller man det ikke for å leke lenger. Når man blir ungdom og etter hvert voksen kaller man leken for aktivitet, sport, idrett eller trening. Selv om man leker på litt andre måter når man blir eldre, er det fortsatt lek, og leken påvirker oss på forskjellige måter, akkurat som leken gjør det for barna. *”Uten lek ingen identitet”* (Berg, 1992:11). Mange aktiviteter og idretter i dagens samfunn er mer eller mindre preget av lek. Selv om kiting de siste åra har blitt mer kommersialisert med sponsorer og konkurranser, tror jeg lek var og er et viktig grunnelement i kiting. Lek og frihet henger også sammen.

Oppfatningen av frihet har ofte blitt assosiert med alternative idretter og subkulturer, men likevel er det mye forvirring rundt begrepet frihet om hva det egentlig betyr. Betyr frihet å være alene å gjøre som man vil, eller innebærer det en slags oppfyllelse, selvrealisering, personlig og sosial utvikling eller rett og slett å rømme fra noe (Jarvie, 2006). Frihet er uansett et begrep flere av deltagerne i undersøkelsen min brukte da de fortalte om hvorfor de kita. Under en samtale på kvelden sa for eksempel Ricky: *“...but when you kitesurf, you can just go everywhere you want, as long as the windconditions are good. That is freedom”*. Under intervjuene var det også fler som snakket om frihet. Det som ble lagt vekt på her var det at kiting ikke er en organisert idrett, Maiken sier for eksempel: *”Det er vel kanskje noe med det at ting ikke er så organisert i kitinga. Det er ingen som bestemmer at du skal delta i en konkurranse, eller forventer at nå har du blitt så og så god da må du dra dit og konkurrere...”*. Flere av deltagerne hadde drevet med andre type idretter før, hvor systematisert trening og konkurranse var i fokus. Friheten med å kunne kite når de selv ville, og ikke bli presset til å delta i konkurranser, var ting de satt pris på i kitinga. Følelsen av frihet er individuelt og det varierer veldig fra person til person hva man legger i begrepet frihet. Derfor har jeg plassert den i jeg – meg relasjonen i modellen til Breivik. Noen ser på kiting som frihet siden det ikke er organisert, mens noen kobler frihetsbegrepet til det at man kan kjøre hvor man vil i naturen. Begrepet frihet blir ofte nevnt i forbindelse med alternative idretter og livsstilsidretter, og dette er på grunn av at slike idretter ofte mangler begrensninger og restriksjoner (Jarvie, 2006). Som Kine sier kan man bestemme selv hvordan man vil drive med kiting: *”Du kan legge det til hvert nivå, du kan ha det som en liten hobby ved siden av å*

være ute i friluft, men man kan jo drive å konkurrere og, da er det veldig oppi toppidretten. Men du kan jo bruke det til bare å kjøre på tur". Dette er mye av grunnen til at frihet blir snakket mye om i kiting. Kiting er veldig fritt i måten man kan utfolde seg på. Man kan kite både på vann, snø og land og man går aldri tom for nye ting man kan lære seg, det finnes alltid nye utfordringer.

Under feltarbeidet mitt hørte jeg mye snakk om konkurranser, men da jeg spurte litt mer rundt konkurranseaspektet under intervjuene, kom det fram at det kanskje ikke var like viktig som jeg hadde trodd. Jeg ble fortalt at mange som kiter ikke er interessert i å delta i konkurranser, og at de fleste deltar for moro skyld og på grunn av det sosiale, Maiken fortalte: *"... og så er det litt sånn hvis du drar i gang et NM, så er det ganske vanskelig å få folk til å delta egentlig. De fleste som kiter, kiter mest for å ha det gøy. Det er en veldig liten del av kitemiljøet som egentlig er så veldig interessert i å konkurrere i det hele tatt".* Men allikevel er det noen som virkelig satser i kiting, på lik linje med andre toppidrettsutøvere, i verdenscupen i kiting. Setter man bevegelsene man gjør når man kiter (primordial) inn i en menneskeskapt kontekst kan det gi kontekstuell bevegelsesmening (Arnold, 1979). Eksempler på slike kontekster kan være ulike konkurransegrener i kiting. Man kan konkurrere i bølger, freestyle eller race, som krever ulike bevegelser og ferdigheter. Det vil si hvis man kjører i bølger alene kan disse bevegelsene gi en primordial mening for kiteren, men for at de samme bevegelsene skal kunne gi en kontekstuell mening, må de være en del av en kontekst, for eksempel en bølgekonkurranse. Meningskategorien konkurranse har jeg plassert i jeg – deg relasjonen i modellen til Breivik. Det handler altså om relasjonen mellom meg selv og konkurrenten. Klemsdal (2009) hevder at seiling oppleves som meningsfull for utøverne først og fremst gjennom gleden av å håndtere idrettens kompleksitet fortløpende på en bedre måte enn konkurrentene. Uten selv å ha konkurrert i kiting kan jeg forestille meg at dette også er noe som gjelder for de som er med i kitekonkurranser, både på lavere og høyere nivå. Det handler jo om å håndtere vindforholdene, og de andre faktorene som spiller inn når man kiter på en best mulig måte, og for de som konkurrerer for å vinne, gir det nok mening i å gjøre dette bedre enn konkurrentene sine. Konkurranser kan være med å gi mening for noen, for eksempel forteller Kine meg om sitt beste kiteminne: *"Ja, når jeg vant den første bølgekonkurransen. Jeg har vunnet mange konkurranser, men har aldri vunnet i bølger og det var det som var målet mitt da. Og slå hu ene, hehe".* Men det jeg så under observasjonen, og det mange la vekt på under intervjuene, var viktigheten av å ha det gøy. Selv de som konkurrerer og har konkurrert på høyeste nivå, fremhever viktigheten av å ha det gøy, noe

som tyder på at leken er et viktig element i kitesporten.

Status har jeg plassert i jeg – deg relasjonen. Idretter kan føre til at noen får høy status, og det er ofte de som er gode i den idretten. På stedet jeg hadde feltarbeidet mitt var det både folk som var relativt nybegynnere innen kiting, til de som har holdt på en stund og til de som er blant de beste i verden. Selv om det var ganske stor variasjon i ferdighetene blant deltagerne, kunne jeg ikke merke noen statusforskjell blant dem. Hadde jeg ikke på forhånd visst hvem som var i verdenseliten i kiting, kunne jeg ikke ha merket det på måten folk oppførte seg mot hverandre på. Det virket som et veldig inkluderende miljø, og alle var hyggelige mot hverandre. Da jeg under intervjuene spurte om det var noen som hadde noe høyere status i miljøet, kom det fram at de fleste kjente hverandre så godt, at man så mer på de som var best til å kite som venner, enn som idoler. Bård sier for eksempel: *”Nei, jeg tror det er lite idoler, men det er selvfølgelig noen som har høyere status enn andre (...) Jeg tror mange ser opp til de som er flinke til å begynne med, og så etter hvert som man blir kjent med folk, får folk en høyere status fordi at de er bra folk og ikke for at de er flinke til å kite, tror jeg”*. Men de trodde at hvis det var noen som ble sett opp til i miljøet, kanskje spesielt av yngre folk og av de som tok kurs, måtte det være de som var gode, og som konkurrerer eller har konkurrert på et høyt nivå. Det kom også fram at siden kiting, spesielt snøkiting, er en såpass liten idrett, er det lite penger og kjendisstatus innenfor kiting, noe som gjør at kitere blir mer like, enn deltagerne i andre idretter kanskje er. Man ser ikke opp til folk bare på grunn av at de er kjendiser, men hvis noen er veldig gode i idrett, kan dette gi kjendisstatus. At det ikke er så mye penger og kjendiser i snøkiting, kan være med å bidra til et godt sosialt miljø trodde en av deltagerne.

Relasjonen mellom jeg og samfunnet vil være relevant å se på i forhold til det sosiale. Noe alle jeg snakket med under feltarbeidet, og alle jeg intervjuet trekker frem som noe av det viktigste for at de driver med kiting, er nettopp det sosiale. En jeg snakket med som jobbet der oppe fortalte: *”Vi prøver å legge litt til rette for det [det sosiale]. Men man kan ikke tvinge andre gjester til å være sosiale, men det har vi vært veldig heldig med at folk er. Du kan komme opp aleine uten å kjenne noen, så er det stort sett lagt alt til rette for å bli kjent med noen, og det er på en måte hele greia, og grunn til at man kommer tilbake og tror jeg, for det er, du treffer samma gjengen og man blir gode venner”*. Alle verdsetter det gode miljøet som det tydeligvis er rundt kitesporten. Den sosiale meningen handler om deltagerne og deres interaksjon med de andre. Det å ha noen å dele kiteopplevelser med, konkurranser, turer og

reiser, sikkerhet, rekruttering til kitesporten og hele det gode fellesskapet.

Kjønnsrelasjoner er en del av det sosiale. Sisjord (2011) sier at det kunne være en hypotese at alternative idretter appellerer spesielt til jenter siden de opprinnelig fokuserte på kvaliteter som assosieres med femininitet, som for eksempel samarbeid og ekspressivitet, men slik er det altså ikke. I kitesporten er det også flere gutter som kiter enn jenter, men det har også blitt fler og fler jenter de siste årene. Trym har en teori om hvorfor det er flere gutter i miljøet: *”Ja. Jeg vet ikke hvorfor jeg, det er vel litt generelt om det er skikjøring eller snowboard eller sykling, det virker som gutta har mer behov for å komme seg ut å gjøre sånne ting”*. Men selv om kiting er en mannsdominert idrett virker det som jenter er like velkomne i idretten. Da jeg konfronterte Bård med statusen jenter som kiter har, svarte han: *”Nei... det er ikke noe sånn [at jenter blir sett ned på], jeg tror kanskje bare at folk bruker så mye tid på det at de setter pris på at det er jenter der, og ikke bare gutter rett og slett. Så det er veldig inkluderende i det store og det hele altså”*. På det samme spørsmålet svarte Maiken: *”Nei, det tror jeg ikke[at jenter blir sett ned på], hvert fall ikke på det nivået vi er da. Jeg tror vel egentlig de fleste gutta helst vil ha flere jenter med, hehe”*. Det virker som jenter er velkomne i kitemiljøet. I tillegg til at det har blitt flere jenter de siste åra, forteller deltagerne at nivået på jentene også har blitt mye høyere enn det var før, noe som er naturlig i en såpass ny idrett i stadig utvikling. Det blir også satset mer på jentekiting nå enn før, og det blir arrangert egne jentecamper, for å trekke flere jenter til idretten. Kitemiljøet er som Wheaton (2004b) beskriver windsurfingmiljøet, inkluderende og sosialt støttende.

Men hvor i landskapet av ord og uttrykk som flourer rundt idretter som er ulike tradisjonell idrett kan man få plassert kiting?

Rineharts og Sydnors (2003) vide definisjon om at alle aktiviteter som ikke passer inn under den vestlige, tradisjonelle prestasjonsidretten er alternative, gjør kiting til en alternativ idrett. I studien min er det flere som nevner at man må være veldig dedikert for å drive med kiting, noe som i følge Wheaton (2004a) er et kjennetegn ved livsstilsidretter. I tillegg tar det mye tid og penger, noe som i følge Sisjord (2011) kan være med på å klassifisere det som en livsstil. Livsstilsidretter vektlegger lek, moro, frihet og egenverdi, fremfor trening, konkurranse og prestasjon (Wheaton, 2004a). Selv om konkurranseaspektet for noen er viktig, var det i hovedsak lek, frihet og egenverdi de fleste dro frem som de viktigste faktorene ved kiting i undersøkelsen min. I følge Sky (2001) er begrepet livsstilsidrett mindre altomfattende enn

begrepet alternativ idrett. Det er altså færre idretter som går under kategorien livsstilsidrett, enn kategorien alternativ idrett. Livsstilsidrett blir også ofte kalt for ekstremidrett, men dette er oftere av media, enn av de som driver med idrettene selv (Sky, 2001). Flere livsstilsidretter har oppstått i subkulturelle miljøer, miljøer som ofte mangler regulering og kontroll, og som ofte fordømmer eller motsier institusjonaliseringen, reguleringen og kommersialiseringen. Men de siste årene har livsstilsidretter tatt flere forskjellige former, inkludert elitenivå på lik linje med tradisjonell idrett, ved for eksempel deltagelse i OL (Wheaton, 2004a). Kiting er en livsstilsidrett i den forstand at det er en idrett som fokuserer på lek og moro, noe som kjennetegnet livsstilsidretter i starten, men kiting har også tatt samme vei som mange andre livsstilsidretter i form av sponsorer og internasjonale konkurranser. Gjør dette at livsstilsidretter mister noe av essensen som i første omgang gjorde de til livsstilsidretter? Vil det å delta i internasjonale konkurranser føre til at livsstilsidretter mister sine grunnprinsipper som lek, frihet og egenverdi, og heller vil rette større fokus mot prestasjon og konkurranse? For noen kan nok dette bli tilfelle. For de fleste deltagerne i undersøkelsen min var lek og moro det viktigste men Kine, som er en av de beste, skilte seg litt ut. Hun sa for eksempel under intervjuet: *"Hver gang jeg er ute å kiter så trener jeg til konkurranse, jeg tenker alltid konkurranse"*.

Siden kitesporten er ganske ny, har den ikke det samme subkulturelle opphavet som flere andre livsstilsidretter har, for eksempel surfing, skating og snowboard. Før jeg hadde feltarbeidet mitt, tenkte jeg at kitemiljøet sikkert var litt subkulturpreget, som for eksempel surfemiljøet, skatemiljøet og snowboardmiljøet til en viss grad er. Jeg trodde det kanskje ville være en type mennesker, som hadde ganske lik klesstil, som hørte på samme musikk og som rett og slett var litt mer like enn det viste seg å være. Miljøet jeg observerte bestod av forskjellige mennesker, i forskjellige aldre, men som hadde en ting til felles, de elsket å kite. Det er også en diskusjon i kitemiljøet hvorvidt de skal bli medlem av Seilforbundet eller ikke. Her er miljøet delt, noen ønsker medlemskap, andre ikke. Man kan si at kiting går igjennom den samme prosessen som snowboard og andre livsstilsidretter har hatt. Det Kine sier om mulig deltagelse i OL viser dette ganske tydelig: *"... i 2016 skal de prøve å få det inn som en prøve-gren. Og da må klubbene inn i Seilforbundet, for at Norge skal få ha med kjørere. Så derfor er det litt sånn, det har vært mye sånn, ja men, hvorfor skal vi ha konkurranse? Hvorfor skal vi ikke bare ha det for gøy? Og da sier jeg, ja men hvis folk vil konkurrere, hvorfor skal de ikke få lov til det? Så kan dere som bare vil lage filmer og vise dere fram gjøre det, så kan andre få lov til å konkurrere. Det er jo, den diskusjonen er der jo"*. Dette

tyder på at også i kitemiljøet er det delte meninger om hvorfor man skal drive med kiting. På den ene siden har man de som vil konkurrere på et profesjonelt nivå, mens på den andre siden har man de som fokuserer på leken, og som vil kite for moro skyld. Her er også de som lager filmer, som vil vise seg frem i følge sitatet over, men også vil vise frem kitesporten. Men det er også flere kitere som konkurrerer på høyt nivå, som er interessert i å kite for at det er gøy, og som er med i filmene det er snakk om.

Siden livsstilsidretter opprinnelig oppstod i subkulturer var identitet en viktig faktor, noe som det kanskje fortsatt er i livsstilsidretter. Det å finne sin identitet, føle gruppetilhørighet og inneha et type image, er noe som var veldig viktig for surfere, skatere og snowboardere fra henholdsvis 1920-tallet og utover (Christensen, 2001). Utviklingen av disse brettaktivitetene har vært en del av en motstandsbølge mot det kommersielle samfunnet, som har preget sine deltagere. Med surfing, skating og snowboard kunne man vise at man var medlem av noe annet, stod for noe annet og hadde et eget image og en identitet (ibid). Løsrivelsen fra det ”normale” samfunnet har vært en viktig del av disse brettidrettens utvikling og image helt fram til 90-tallet (ibid), men også leken og gleden av å drive med det, det indre, har vært en viktig del.

Jo mer tradisjon mister evnen til å tilføre mennesker en sikker og stabil mening med selvet, jo mer må individene forhandle om livsstilsvalg, og tillegge betydning til disse valgene (Giddens, 1991). Giddens mener at identitet ikke er statisk. Han mener at denne vekslende identiteten handler om livsstil og samfunn: hvordan vi vil framstå, hvor man føler tilhørighet og hvordan man oppfatter seg selv (Krange og Øia, 2005). På grunn av kiting sin unge alder, har den utviklet seg i et samfunn som ikke fordømmer alternative idretter eller livsstilsidretter. Det er nok ingen som har som motivasjon for å starte med kiting å kunne løsrive seg fra det ”normale” samfunnet og finne sin identitet. Allikevel kan det å drive med kiting være en del av ens identitet. Beck (1994) hevder at vi har kommet inn i en ny periode, det senmoderne samfunn, som skiller seg fra moderniteten. Han mener at industrisamfunnets levemåter og identiteter som var bestemt av klasser, kjønnsroller og familiemønstre blir erstattet av nye sosiale former (Enjolras, 2002). I det moderne samfunnet er frisetting og individualisme også veldig viktige faktorer. I senmoderniteten bestemmer vi hvordan vi skal framstå selv, og hva vi vektlegger i vår identitetsdannelse. Svekkelsen av kollektive identiteter fører til at individet i større grad enn tidligere må bestemme identiteten sin selv (ibid). Enjolras (ibid) hevder at kommersialiseringen av idretten i det senmoderne skiller seg ut fra tidligere perioder. ”I det

senmoderne er identitetsdannelsen blitt et sentralt spørsmål for individene, og idretten – med sine særegenheter – er i likhet med andre typer kulturelle aktiviteter blitt en privilegert arena for identitetsdannelse” (Enjolras, 2002:180). Han antar at på grunn av idrettens kommunikative, sosiale og symbolske egenskaper spiller idretten en viktig rolle i forhold til identitetsdannelsen i det senmoderne samfunn (Enjolras, 2002). Identitetsdannelse kan også handle om fellesskap. Enjolras (ibid) hevder at hver enkelt idrettsgren kan oppfattes som et forestilt fellesskap, både av utøvere og tilskuere fra den samme idretten. Han mener at dette er viktig for å forstå hvordan topp- og breddeidrett henger sammen, og for å forstå hvordan globaliseringen påvirker idrettens utvikling (ibid). For en som kiter vil dette innebære å identifisere seg med andre som kiter, uavhengig av nivå. Hvis man med ”kultur” mener et felles livsmodus, eller et repertoar av forestillinger, stiler, verdier og symboler kan en idrettsgren i følge Smith (1990) bli betraktet som en kultur. Wheaton (2004a) hevder at livsstilsidretter er med på å forme identiteten til de som driver med det. Så selv om ikke kiting er en rebelsk måte å bryte ut av det tradisjonelle samfunnet på, kan nok det å være kiter være en viktig del av identiteten for enkelte. For kitere som er veldig dedikerte og bruker mye tid på idretten og lidenskapen sin, vil dette automatisk bli en stor del av livet og identiteten deres. Men i kitemiljøet er det store aldersforskjeller og mange ulike type mennesker. For noen vil det å fremstå som en kiter være viktig for deres selvidentitet, for andre mindre viktig.

Hos Arnold (1979) er eksistensiell bevegelsesmening den meningen som er en del av en persons individuelle eksistens i forhold til den personens deltagelse i bevegelsessituasjoner i verden. Fra et eksistensielt synspunkt er en person hva man gjør, i idrett er man som man presterer (ibid). I idretten kan man både skape seg selv og uttrykke seg selv, og idrett kan bli en del av en persons image og identitet. I undersøkelsen min, hvor de fleste deltagerne var veldig ivrige kitere og veldig dedikerte til idretten sin, kan være med på at kitingen blir en del av deres image og identitet, og er det som menes med å skape seg selv gjennom idrett. Selv om det kanskje er vanskelig å kjenne igjen en kiter på stil og klær, vil jeg med et lite glimt i øyet si at hvis du møter en person som er unormalt opptatt av været og kjører varebil, har du mest sannsynlig truffet en kiter. Det å uttrykke seg selv gjennom idrett, kan i kiting være den entusiastiske praten mellom kiterne etter en vellykket dag. Man uttrykker seg selv ovenfor fellesskapet.

I løpet av feltarbeidet fant jeg ut at mesteparten som driver med kiting ikke er ungdom, men hovedsakelig i tjuetåra og oppover. I en undersøkelse utført av Sisjord (upublisert), nevnt i

Sisjord (2011) blant voksne snowboardere kom det frem at de voksne var mer opptatt av funksjonalitet og kvalitet, fremfor merke og mote; mote var mer viktig for ungdom som søker identitet og akseptering. Dette er i tråd med data fra min studie. Noen av deltagerne hadde dyre og moteriktige klær, andre ikke. Det var ikke noe typisk kiteimage som gikk igjen, og hvis man ikke vet hvem som kiter, kan det være vanskelig å se bare ved hjelp av klesstilen. Dette er kanskje på grunn av at gjennomsnittsalderen hos kitere er høyere i forhold til deltagere i enkelte andre livsstilsidretter, hvor image og måten man fremstår på er viktige faktorer. Selv om Anton sa: *"alle vil jo se bra ut liksom"*, så synes jeg ikke etter feltarbeidet mitt at klær og mote er noe som kjennetegner og er typisk for deltagerne. Det finnes jo så klart hippe og kule stiler i kitemiljøet, men ikke noe mer enn i andre steder i samfunnet. Det som derimot folk i kitemiljøet er veldig opptatt av, er utstyr. Det å ha skikkelig utstyr som virker, slik at man får mest mulig ut av idretten, er viktig for de som kiter, naturlig nok.

6.0 Avsluttende kommentar

Hvilken mening finner dedikerte kiter med kiting? En kiter vil nok finne både indre mening og ytre mening eller det Neumann og Steen-Johnsen (2009) kaller for indre og ytre verdi med idretten sin, aktiviteten sin eller livsstilen sin. Min studie viser at natur, lek og frihet var med på å gi deltagerne i undersøkelsen min en indre mening med å kite. Disse tre elementene var mer eller mindre utbredt blant samtlige deltagere. Konkurransen, status og image har jeg trukket frem som kategorier som kunne være med på å gi en ytre mening med kiting. For noen var konkurransen med på å gi kiting mening. Status og image, som kan være viktige faktorer i andre livsstilsidretter, var ikke fremtredende i kiting, men til stede. Det virket ikke som status og image var drivkraft for noen av deltagerne i undersøkelsen min, selv om flere vektlegger det sosiale, og liker å bli sett. Det sosiale ble dratt frem av samtlige deltagere som noe veldig viktig ved kitingen, og noe som er med på å gi mening. Det sosiale i studien min handlet om fellesskapet på Haugstøl som for eksempel er synlig ved felles frokost og middag på langbord, det handler om å ta vare på og hjelpe nybegynnere, det å kite sammen med andre er både gøy og sikkerhetsmessig lurt og det handler om reiser.

Meningskategoriene jeg fant ble diskutert i lys av Breiviks (1998) modell; Grunnleggende eksistensielle relasjoner i utøvelsen av ulike idretter. Naturopplevelser handler om relasjonen mellom kiter og natur, mens frihet og lek utgjør en relasjon mellom kiteren og en selv. Bevegelsene i leken kan gi det Arnold (1979) kaller for primordial mening. Bevegelsene man gjør i samarbeid med egen kropp, utstyr, natur og vind gir en mestringsfølelse som gir en kiter mening med det hun eller han driver med, eller primordial mening, som Arnold (ibid) kaller det. Konkurransen handler om relasjoner mellom kiteren og de andre konkurrentene, og kan være med på å gi det Arnold (ibid) kaller for kontekstuell mening. Status og image gir en relasjon mellom kiteren og de andre, og kiteren og samfunnet. Det vil si å skape seg selv gjennom idrett eller kiting, og er det Arnold (ibid) kaller for eksistensiell mening. Det jeg har argumentert for er at det sosiale går igjen i de øvrige meningskategoriene, og er en stor og viktig del av kitesporten. Det sosiale kan også gi eksistensiell mening, ved at kiterne uttrykker seg ovenfor fellesskapet. Jeg har også argumentert for at følelsen og det komplekse ved kiteidretten er med på å gi mening.

Ved hjelp av Rineharts og Sydnors (2003) vide definisjon om at alle aktiviteter som ikke passer inn under den vestlige, tradisjonelle prestasjonsidretten er alternative, har jeg

argumentert for at kiting er en alternativ idrett. På grunn av at dette begrepet omfatter et veldig stort antall idretter og aktiviteter, har jeg også prøvd å plassere kiting i en litt mindre altomfattende kategori, nemlig livsstilsidretter. Livsstilsidretter vektlegger lek, moro, frihet og egenverdi, fremfor trening, konkurranse og prestasjon, men har også de siste årene nærmet seg tradisjonell idrett, ved for eksempel deltagelse i OL (Wheaton, 2004a). Jeg har vist at kiting er en idrett som fokuserer på lek og moro slik som kjennetegnet livsstilsidretter i starten, men kiting har også tatt samme vei som mange andre livsstilsidretter i form av sponsorer og internasjonale konkurranser. Wheaton (ibid) forteller også at utøvere av livsstilsidretter ofte er veldig dedikerte, noe mange av kiterne også viste seg å være. Noen av deltagerne i studien min sa at man må være veldig dedikert for å holde på med kiting, på grunn av at det tar mye tid og penger, som i følge Sisjord (2011) også er et kjennetegn ved livsstilsidretter. Disse faktorene mener jeg kvalifiserer til at kiting er en livsstilsidrett på alle måter.

Det å skape seg selv og identitesutvikling er i følge Sisjord (2011) viktige faktorer blant ungdom, det er også lek. Disse er alle kjennetegn ved livsstilsidretter. Selv om ungdommen ikke er så godt representert i kitesporten, finnes det flere andre livsstilsidretter, hvor ungdom utgjør den største delen. Slike idretter har altså noe som appellerer til yngre mennesker. Det som kunne vært interessant og forsket videre på er om noen av meningskategoriene jeg har funnet i kitemiljøet kunne vært overførbare til andre aktiviteter, som er mer vanlige i skolen. Ville det for eksempel, hvis man brukte natur og frihet som didaktiske hjelpemidler mer enn man gjør, føre til mer interesserte, eller for å bruke et begrep fra studien min, dedikerte elever?

Så alt i alt er det ikke bare enkeltstående faktorer i kiting som gir mening. Mennesker som kiter finner alle forskjellige aspekter ved idretten som gir dem mening. Resultatene jeg har kommet frem til i løpet av undersøkelsen min, tror jeg kan være gode eksempler på faktorer som er med på å gi mening til de som kiter, og jeg tror de også kan være med på å gi mening for andre mennesker som driver med andre typer livsstilsidretter.

Dermed vil jeg si at kiting er en livsstilsidrett, siden faktorer som lek, moro, frihet og egenverdi spiller en viktig rolle i denne idretten. Kiting har også, som andre livsstilsidretter, blitt mer kommersialisert de siste årene, og blir muligens en prøvegren i OL i Rio de Janeiro i 2016. Men uansett om man kiter for å delta i konkurranser, lage filmer eller kun for gøy gir

det personene som driver med det en mening.

Litteraturliste

- Arnold, P.J. (1979) *Meaning in Movement, Sport and Physical Education*. London: Heinemann.
- Bale, J. (1994) *Landscapes of modern sports*. London: Leicester University Press.
- Beck, U. (1994) *The Reinvention of Politics: Towards a Theory of Reflexive Modernization*. I: Beck, U., Giddens, A. & Lash, S. (Eds.) *Reflexive Modernization*. (s.1-55). Cambridge: Polity Press.
- Berg, L.-E. (1992) *Den lekande människan: En socialpsykologisk analys av lekandets dynamik*. Lund: Studentlitteratur.
- Birch, J.E. (2009) *Hvordan er det å være klatrende?* I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.137-159). Oslo: Unipub AS.
- Booth, D. (2003) *Expression sessions: Surfing style and prestige*. I: Rinehart, R.E. & Sydnor, S. (Eds.) *To the extreme: Alternative sports, inside and out*. (s.315-333). Albany: State University of New York Press.
- Breivik, G. (1998) *Sport in high modernity: Sport as a Carrier of Social Values*. Journal of the Philosophy of Sport, XXV, 103-118.
- Christensen, O. (2001) *Absolutt snowboard: Studier I sidelengs ungdomskultur*. Doktorgradsavhandling ved Det historisk-filosofiske fakultet universitetet i Oslo: Unipub forlag.
- Creswell, J.H. (2007) *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing among five traditions* (2nd ed.). Newsbury Park: Sage Publications, Inc.
- Dalby, M. (2009) *kitingens historie, det var en gang...* [Internett]. Tilgjengelig fra: <<http://www.kite.no/2009/09/18/kitingens-historie-det-var-en-gang/>> [Nedlastet 6. desember 2010].
- Engelsrud, G. (2009) *Frigjort gjennom kollektivet: Om meningen med kampsport*. I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.69-89). Oslo: Unipub AS.
- Enjolras, B. (2002) *Senmodernitet, identitetsdannelse og idrettens kommersialisering*. I: Seippel, Ø. (red.) *Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. (s.180-201). Oslo: Novus Forlag.
- Enjolras, B., Seippel, Ø. & Waldahl, R.H. (2005) *Norsk idrett: Organisering, fellesskap og politikk*. Oslo: Akilles.
- Fangen, K. (2004) *Deltagende observasjon*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

- Forskningsrådet (2010) *Forskning på friluftsliv: Fra bæretur til surfing* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?c=Nyhet&pagename=miljo2015%2FHovedsidemal&cid=1253954621523&p=1224697848203> [Nedlastet 03. mai 2010].
- Giddens, A. (1991) *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Guba, E.G. & Lincoln, Y.S. (1985) *Naturalistic Inquiry*. Newbury Park: Sage Publications, Inc.
- Haugastøl (2010) *Snøkinging*. [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.rallarvegen.com/index.php?m=snowkiting&lang=no> [Nedlastet 25. august 2010].
- Haugastøl (2011) *Haugastøl 1000moh*. [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.rallarvegen.com/index.php?m=home&lang=no> [Nedlastet 8. februar 2011].
- Howe, J. (2003) *Drawing lines. A report from the extreme world (sic)*. I: Rinehart, R.E. & Sydnor, S. (Eds.) *To the extreme: Alternative sports, inside and out*. (s.353-369). Albany: State University of New York Press.
- Huizinga, J. (1938) *Homo ludens: A study of the play-element in culture*. Boston: The Beacon Press.
- Humphreys, D. (2003) *Selling out snowboarding: The alternative response to commercial co-optation*. I: Rinehart, R.E. & Sydnor, S. (Eds.) *To the extreme: Alternative sports, inside and out*. (s.407-428). Albany: State University of New York Press.
- Jagtøien, G.L. & Hansen, K. (2000) *I bevegelse: sansemotorikk, lek og observasjon*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag ASA .
- Jarvie, G. (2006) *Sport, Culture and Society*. New York: Routledge.
- Johannesen, A., Tufte, P. A. & Kristoffersen, L. (2007) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.
- Klemsdal, L. (2009) *Kampen med elementene, mot konkurrentene*. I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.179-201). Oslo: Unipub AS.
- Krange, O. & Øia, T. (2005) *Den nye moderniteten: Ungdom, individualisering, identitet og mening*. Oslo: J.W.Cappelens forlag AS.
- Kretchmar, R.S. (1994) *Practical Philosophy of Sport*. Champaign: Human Kinetics.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009) *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Lakawa (2011) *Why we ride the wind?* [Internett]. Tilgjengelig fra: < <http://www.lakawa.com/knowledge-f3/why-do-we-ride-the-wind-t10753.html>> [Nedlastet 10. februar 2011].

Maguire, J. (1999) *Global Sport: Identities, Societies, Civilizations*. Cambridge: Polity Press.

Morgan, W.J. (1994) *Leftist Theories of Sport*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.

Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (2009) *Meningen med idretten*. I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.7-20). Oslo: Unipub AS.

Olavsén, T. (2005) *Addicted to kiting in Norwegian scenery*. Oslo: Lobo Media AS.

Powdermaker, H. (1966) *Stranger and Friend: The Way of an Anthropologist*. New York: W.W. Norton & Company, Inc.

Rinehart, R.E. (1998) *Players All: Performances in Contemporary Sport*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.

Rinehart, R.E. (2000) *Arriving sport: Alternatives to formal sports*. I: Coakley, J. & Dunning, E. (Eds.) *Handbook of Sport Studies*. (s.504-519). London, Thousand Oaks, New Dehli: Sage Publications.

Rinehart, R.E. & Sydnor, S. (2003) *To the extreme: Alternative sports, inside and out*. (s.1-17). Albany: State University of New York Press.

Ronglan (2000) *Gjennom sesongen: En sosiologisk studie av det norske kvinnelandslaget i håndball på og utenfor banen*. Oslo: doktoravhandling Norges idrettshøgskole.

Ronglan, L.T. (2009) *Vi mot dem: Om meningen med fotball*. I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.47-67). Oslo: Unipub AS.

Schatzman, L. & Strauss, A.M. (1973) *Field Research: Strategies for a Natural Sociology*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.

Sisjord, M.K. (2011) *Nye ungdomsidretter – bidrag til mangfold og endring av idrettsfeltet*. I: Hanstad, D.V. (red.), Breivik, G., Sisjord, M.K. & Skaset, H.B. *Norsk idrett: Indre spenning og ytre press*. (s.87-104). Oslo: Akilles.

Sky, M. (2001) *The influence of media marketing in the intrinsic culture of "extreme" sports*. B Sc. Hons thesis: University of Surrey Roehampton.

Smith, A.D. (1990) *Towards a Global Culture?* I: Featherstone, M. (Ed.) *Global Culture: Nationalism, Globalization and Modernity*. London: Sage.

Soldal, A.S. & Fasting, J. (2009) *Fjellsport 365*. Oslo: Tun Forlag as.

Steen-Johnsen, K. (2009) *Jeg, meg og musikken: På leting etter meningen med fitness*. I: Neumann, I.B. & Steen-Johnsen, K. (red.) *Meningen med idretten*. (s.203-221). Oslo: Unipub AS.

Wheaton, B. (2003) *Windsurfing: A subculture of commitment*. I: Rinehart, R.E. & Sydnor, S. (Eds.) *To the extreme: Alternative sports, inside and out*. (s.75-101). Albany: State University of New York Press.

Wheaton, B. (2004a) *Introduction: mapping the lifestyle sport-scape*. I: Wheaton, B: (Ed.) *Understanding lifestyle sports*. (s.1-28). New York: Routledge.

Wheaton, B. (2004b) *“New lads”? competing masculinities in the windsurfing culture*. I: Wheaton, B. (Ed.) *Understanding lifestyle sports*. (s.131-154). New York: Routledge.

Wikipedia (2011a) *Snøbrett* [Internett]. Tilgjengelig fra:
< <http://no.wikipedia.org/wiki/Snowboard> > [Nedlastet 27. januar 2011].

Wikipedia (2011b) *Terje Håkonsen* [Internett]. Tilgjengelig fra:
< http://no.wikipedia.org/wiki/Terje_H%C3%A5konsen > [Nedlastet 27. januar 2011].

Wikipedia (2011c) *Subkultur* [Internett]. Tilgjengelig fra:
< <http://no.wikipedia.org/wiki/Subkultur> > [Nedlastet 12. april 2011].

INTERVJUGUIDE HAUGASTØL 2010 (HVA ER MENINGEN MED KITING?)PERSONLIG

- Navn, alder, jobb/skole?
- Hvor er du fra? Hvor bor du?
- Har du andre aktiviteter/hobbyer/interesser du driver med ved siden av kiting?
- Har du drevet med noen andre idretter før?

KITE

- Når begynte du å kite?
- Hvor ofte kiter du?
- Kiter du både på snø og vann? Eventuelt land?
- Hvor pleier du å kite? Hvorfor dette stedet?
- Åssen kite kjører du?

HAUGASTØL

- Når var du på Haugastøl første gang?
- Kan du fortelle hva det er som trekker deg til Haugastøl?
- Hvordan opplever du å være her på Haugastøl?

LEK

- Husker du første gang du så noen kite? Hva tenkte/følte du?
- Hva var det som vekket din interesse for kiting?
- Husker du første gang du selv prøvde en kite? Hvordan var det? Hvorfor startet du med kiting?
- Åssen startet du? Sted? Klubb? Sammen med noen?
- Hvor liker du best å kite? Favorittspot? Hvorfor? Kan du fortelle om dette?
- Kan du fortelle om ditt beste kiteminne? Hva skjedde da, hva tenkte du da, hva betydde det for deg?

SOSIALT

- Har du fått nye bekjente gjennom kitingen? Venner? Når treffes dere?
- Er du sammen med disse også utenom kitingen? Hva gjør dere da?

IDENTITET/IMAGE

- Hvilken betydning har det å være i kitemiljøet for deg? Har du faste kitevenner?
- Det har blitt gjort studier i blant annet snowboardmiljø og skatemiljø, hvor image og stil har fremstått som viktige faktorer. Er dette noe du som kiter er opptatt av?
- Kjønn: Mest gutter? Hvorfor? Hva tror du? Kjønnforskjeller?
- Er det noen som har høy status, blir sett opp til i kitemiljøet? Hvorfor?
- Kiting vs. tidligere idrettserfaringer? Hvorfor kiting istedenfor andre idretter?

Konkurransen, sponsering, spenning, risiko, flow, Norges kiteforbund Norges Seilforbund NIF

INFO TIL ALLE SOM KITER PÅ HAUGASTØL ROMJULA 2010

Fra 26.12.10 til 01.01.11 vil det forgå en undersøkelse om kiting på Haugastøl. Dette er i forbindelse med en masteroppgave i grunnskoleidaktikk med fordypning idrett, friluftsliv og kroppsøving ved Høgskolen i Oslo.

Temaet for oppgaven er kiting. Jeg ønsker å finne ut hvorfor folk driver med kiting, hva som er drivkraften. Selv er jeg nybegynner, har akkurat startet med kiting og blitt veldig interessert i dette.

Jeg skal gjennomføre et feltarbeid her i romjula 2010, hvor jeg både vil benytte meg av deltagende observasjon og intervjuer. Det kan hende jeg tar kontakt for å spørre om du har tid/lyst til å bli intervjuet. Til de som blir med på intervju vil spørsmålene dreie seg om erfaringer, synspunkter, meninger og opplevelser rundt det å drive med kiting.

Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt og vil bli anonymisert, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i oppgaven som skal være ferdig i starten av mai 2011.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste A/S.

Hvis det er noe du lurer på kan du ringe meg på 95123440, sende en e-post til paal_hugo@hotmail.com eller bare ta kontakt med meg for å slå av en prat.

Håper dette er noe alle synes er greit, hvis ikke er det bare å si fra til meg,

med vennlig hilsen

Pål Hugo Grimstad
Rådeskogen 41
1580 RYGGE

ØNSKER ALLE EN FLOTT UKE MED MYE GOD VIND!!

Forespørsel om å delta i intervju i forbindelse med masteroppgave om kiting

Jeg er masterstudent i grunnskoleidaktikk med fordypning idrett, friluftsliv og kroppsøving ved Høgskolen i Oslo. Jeg holder nå på med den avsluttende masteroppgaven. Temaet for oppgaven er kiting, og jeg ønsker å finne ut hva meningen med kiting er. Formålet med oppgaven er altså å finne ut hvorfor folk driver med kiting, hva som er drivkraften. Selv er jeg nybegynner, har akkurat startet med kiting og blitt veldig interessert i dette.

Formålet med prosjektet er å finne ut hvorfor folk driver med kiting. Måten jeg vil gjøre dette på er ved hjelp av feltarbeid, hvor jeg både vil benytte meg av deltagende observasjon og intervjuer. Spørsmålene i intervjuet vil dreie seg om erfaringer, synspunkter, meninger og opplevelser rundt det å drive med kiting. Under intervjuene vil jeg bruke båndopptaker og ta notater mens vi snakker sammen. Intervjuet vil ta omtrent 30 – 45 min, og vi blir sammen enige om tid og sted.

Det er frivillig å være med og du har mulighet til å trekke deg når som helst underveis, uten å måtte begrunne dette nærmere. Dersom du trekker deg vil alle innsamlede data om deg bli slettet. Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven, hvis det ikke er andre ønsker rundt dette. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når oppgaven er ferdig, i starten av mai 2011.

Dersom du har lyst å være med på intervjuet, er det fint om du skriver under på den vedlagte samtykkeerklæringen.

Hvis det er noe du lurer på kan du ringe meg på 95123440, eller sende en e-post til paal_hugo@hotmail.com. Du kan også kontakte min veileder Kristin Walseth ved HiO på e-post kristin.walseth@lui.hio.no.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste A/S.

Med vennlig hilsen
Pål Hugo Grimstad
Rådeskogen 41
1580 RYGGE

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt informasjon om studien om kiting og ønsker å stille på intervju.

Signatur..... Telefonnummer.....

E-post.....